

II

(Съобщения)

СЪОБЩЕНИЯ НА ИНСТИТУЦИИТЕ, ОРГАНИТЕ, СЛУЖБИТЕ И АГЕНЦИИТЕ НА
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

ИЗВЕСТИЕ НА КОМИСИЯТА

Насоки относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на плана REPowerEU

(2023/C 80/01)

След приемането на Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) ⁽¹⁾ геополитическата обстановка се промени значително. Непровокираната военна агресия на Русия срещу Украйна изправи енергийния съюз на ЕС пред големи предизвикателства, което доведе до утежняване на икономическите и социалните последици от кризата с COVID-19. За да се преодолеят тези предизвикателства и по искане на Европейския съвет, на 18 май 2022 г. Комисията предложи да се засили капацитетът на МВУ в рамките на плана REPowerEU.

С Регламента за МВУ, изменен с Регламента относно главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост, който скоро ще влезе в сила („Регламента за REPowerEU“), ще се подобри способността на МВУ за ефективно постигане на целите на плана REPowerEU и ще се допринесе за енергийната сигурност, диверсификацията на енергийните доставки на Съюза, увеличаването на използването на възобновяеми енергийни източници и на енергийната ефективност, увеличаването на мощностите за съхранение на енергия, както и за необходимото намаляване на зависимостта от изкопаеми горива преди 2030 г. С Регламента за REPowerEU се залага необходимата рамка, за да се гарантира, че инвестициите и реформите за укрепване на енергийната устойчивост на ЕС ще бъдат осъществени възможно най-скоро. В предложението се определят специфични цели на REPowerEU, които следва да бъдат постигнати чрез инвестициите и реформите, които ще бъдат включени в съществуващите плановете за възстановяване и устойчивост (ПВУ) като част от специалните глави за REPowerEU. Освен това в регламента се предвиждат специални източници за финансиране на съответните мерки.

МВУ и неговият нов компонент за REPowerEU ще спомогнат също и за укрепването на конкурентоспособността на промишлеността на ЕС. С него се предлагат значителни допълнителни възможности за финансиране за ускоряване на прехода на промишлеността на ЕС към технологии с нулево или ниско съдържание на въглерод за постигане на нулеви емисии и стимулиране на инвестициите в нови производствени мощности за чисти технологии. Залегналите в Регламента за REPowerEU цели на политиката изрично включват цели, които са пряко свързани с ускорения и справедлив промишлен преход към неутралност по отношение на климата, включително декарбонизацията на промишлеността, зелените умения и разработването на вериги за създаване на стойност в областта на технологиите, които са от стратегическо значение за екологичния преход. Предвид неотложната необходимост от справяне с тези предизвикателства и с оглед на цялостното балансиране на приоритетите на REPowerEU държавите членки са приканени да включат в своите изменени планове мерки в подкрепа на настоящата и бъдещата конкурентоспособност на отраслите с чисти технологии. Както е посочено в приетото от Комисията съобщение ⁽²⁾, плановете следва да включват предимно регулаторни мерки за ускоряване на процедурите за разрешение на проекти в областта на чистите технологии, данъчни облекчения или други форми на финансова подкрепа за стимулиране на внедряването на проекти в областта на чистите технологии и подновяване на усилията за повишаване на уменията на работната сила по отношение на тези чисти технологии.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 на Европейския парламент и на Съвета от 12 февруари 2021 г. за създаване на Механизъм за възстановяване и устойчивост (ОВ L 57, 18.2.2021 г., стр. 17).

⁽²⁾ Промислен план на Зеления пакт за ерата на нулеви нетни емисии, 1 февруари 2023 г. (COM(2023) 62) <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:52023DC0062>.

С Регламента за REPowerEU на държавите членки ще се предостави и допълнителна гъвкавост в рамките на програмния период 2014—2020 г. за политиката на сближаване чрез мерките по SAFE (Подпомагане за финансово достъпна енергия). По този начин държавите членки ще са в състояние да използват неусвоени средства, за да предоставят пряка подкрепа за уязвимите домакинства и малките и средните предприятия с цел да им се помогне да се справят с увеличените разходи за енергия. Тези мерки не са обхванати от настоящите насоки.

В настоящите насоки се разяснява процесът на изменение на съществуващите планове и условията за изготвянето на главите за REPowerEU. В част 1 от настоящите насоки се разясняват правните основания за изменение на приетите ПВУ, а част 2 обхваща изготвянето и съдържанието на главата за REPowerEU. В тях също така се посочва информацията, която държавите членки следва да предоставят на Комисията относно причините, целите и естеството на промените в техните ПВУ. Настоящите насоки заменят публикуваните от Комисията насоки през май 2022 г., като същевременно насоките от януари 2021 г.⁽²⁾ за изготвянето на ПВУ остават като цяло валидни.

При подготовката на промени в техните ПВУ, с които да се въведат главите за REPowerEU, е важно да се подчертаят изложените по-долу принципи.

- Първият приоритет продължава да бъде бързото изпълнение на ПВУ. Държавите членки следва да продължат да полагат всички възможни усилия, за да представят навреме исканията за плащане и да гарантират постигането на напредък по реформите и инвестициите, което ще позволи съвременното отпускане на средствата.
- За да обезпечат бързото въвеждане на мерките по REPowerEU, държавите членки следва да представят изменените си ПВУ с главите за REPowerEU най-късно до 30 април 2023 г. Държавите членки следва да представят всяко преразглеждане на своя ПВУ като част от едно-единствено допълнение. В главите за REPowerEU следва да бъдат разгледани по всеобхватен начин предизвикателствата, пред които са изправени държавите членки.
- За да се гарантира бърз напредък по постигането на целите на REPowerEU, държавите членки следва да отдадат приоритет на мерки, чието изпълнение е в ход и които могат да бъдат осъществени до 2026 г. Държавите членки следва също така да имат предвид възможното въздействие на промените в техните съществуващи ПВУ върху профила на изплащане на средства. Като цяло държавите членки следва да оценят и графика за изпълнение на съществуващите мерки, за да гарантират, че те ще бъдат изпълнени в съответствие с договорените срокове.
- Чрез останалите заеми по МВУ се предоставя допълнително финансиране за реформите и инвестициите в главите за REPowerEU. За да се осигури оптимално разпределение на тези заеми, държавите членки следва да заявят своите интереси за получаването на заеми възможно най-скоро и не по-късно от 30 дни след влизането в сила на Регламента за REPowerEU.
- Въведените промени в ПВУ съгласно членове 18 и 21 следва да не намаляват общата им амбиция, особено по отношение на мерките, които са насочени към специфичните за всяка държава препоръки (СДП) и спомагат за постигането на екологичните и цифровите цели. Допълнителните инвестиции и реформи, включени в преразгледаните ПВУ, следва да бъдат съсредоточени върху целите на REPowerEU.
- Държавите членки се приканват също така да направят равностойка и да обсъдят с Комисията своя опит в изпълнението на Механизма досега, за да определят дали евентуални промени в националните им рамки за изпълнение биха спомогнали за подобряване на осъществяването на реформите и инвестициите.

⁽²⁾ https://commission.europa.eu/system/files/2021-01/document_travail_service_part1_v2_en.pdf

Съдържание

ЧАСТ I:	ДОПЪЛНИТЕЛНО ФИНАНСИРАНЕ И ИЗМЕНЕНИЕ НА ПЛАНОВЕТЕ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ	4
	I. Въведение	4
	II. Допълнително финансиране	4
	III. Предварително финансиране	9
	IV. Изменение на плана, за да се вземе предвид актуализирането на новото максимално финансово участие	9
	V. Изменение или замяна на плана, поради това че планът или част от него вече не могат да бъдат постигнати поради обективни обстоятелства	10
ЧАСТ II:	НАСОКИ ОТНОСНО РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРЕДСТАВЯНЕТО НА ДОПЪЛНЕНИЯ	11
	I. Глава за REPowerEU	13
	II. Общи насоки за изменението на ПВУ	24
ПРИЛОЖЕНИЕ I	ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ	35
ПРИЛОЖЕНИЕ II	ОБРАЗЕЦ НА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НАМЕРЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАЕМИ ПО МВУ	37
ПРИЛОЖЕНИЕ III	ОБРАЗЕЦ НА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НАМЕРЕНИЯ ОТНОСНО ПРЕХВЪРЛЯНИЯ ОТ РЕЗЕРВА ЗА ПРИСПОСОБЯВАНЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БРЕКСИТ	38
ПРИЛОЖЕНИЕ IV	ОБРАЗЕЦ НА ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ	39
ПРИЛОЖЕНИЕ V	ОБРАЗЕЦ НА ГЛАВАТА ЗА REPOWER EU	44

ЧАСТ I

ДОПЪЛНИТЕЛНО ФИНАНСИРАНЕ И ИЗМЕНЕНИЕ НА ПЛАНОВЕТЕ ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ**I. Въведение**

Когато изменят своите ПВУ, държавите членки се насърчават да направят това във връзка с консолидирана версия на първоначалния си план, която следва да отразява промените, въведени по време на етапа на оценка, и да бъде в пълно съответствие със съответните решения за изпълнение на Съвета (РИС). Държавите членки, които не са консолидирали първоначалния си план, се приканват да направят това, преди да го изменят. Държавите членки следва да представят изменените планове под формата на допълнение към консолидираните си планове. В приложение IV към настоящите насоки се съдържа специален образец на такова изменение.

Всяко изменение на плановете ще доведе до нова оценка от страна на Комисията в съответствие с член 19 от Регламента за МВУ. В съответствие с член 20 от Регламента за МВУ по предложение на Комисията ще се изисква РИС, с което се одобрява положителна оценка на плана. Впоследствие, когато е необходимо, се подписва ново или изменено споразумение за финансиране и/или заем между Комисията и съответната държава членка и преди да бъде извършено плащане, се подписват оперативни договорености.

Преди да представят изменени ПВУ, държавите членки се приканват първо да проведат неофициален диалог със службите на Комисията. Този диалог, подобен на диалога, проведен преди представянето на първоначалните ПВУ, има за цел да помогне на държавите членки да подготвят измененията на ПВУ.

Държавите членки се насърчават настоятелно да представят най-късно до април 2023 г. изменените си ПВУ преди изтичането на 31 август 2023 г. на срока за представянето на изменените ПВУ с искане за заем. Независимо дали дадена държава членка поиска заем или не, предвид това, че крайният срок за поемане на ангажимент за наличните суми по оставашите 30 % от отпуснатите безвъзмездни средства е край на 2023 г., държавите членки настоятелно се насърчават да не представят каквито и да е изменени ПВУ след август 2023 г., тъй като няма да има гаранция, че процесът на оценка и приемане може да приключи навреме за подписване на споразуменията за финансиране и/или за заем все още през 2023 г. В този случай държавите членки рискуват да загубят 30 % от разпределените им безвъзмездни средства и достъпа си до заеми.

II. Допълнително финансиране

С влизането в сила на Регламента за REPowerEU всяко изменение на ПВУ, което би довело до допълнителна финансова подкрепа под формата на заеми, ресурси от схемата на ЕС за търговия с емисии (СТЕ) съгласно Директива 2003/87/ЕО на Европейски парламент и на Съвета и/или прехвърляния от резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит (BAR), създаден съгласно Регламент (ЕС) 2021/1755 на Европейски парламент и на Съвета, ще трябва да включва глава за REPowerEU в съответствие с член 21в от Регламента за МВУ. Допълнителната финансова подкрепа, свързана с главата за REPowerEU, ще бъде изплатена заедно с останалата част от финансовото участие по МВУ и, където е приложимо, с подкрепата под формата на заеми съгласно общ график за вноските.

Ресурси от СТЕ за REPowerEU

С Регламента за REPowerEU се въвежда нова категория безвъзмездна финансова подкрепа. Тези ресурси могат да се използват единствено за финансиране на реформите и инвестициите, включени в главата за REPowerEU, посочена в член 21в, параграф 1 от Регламента за МВУ (вж. специалния раздел в част II), с изключение на мерките, подлежащи на дерогацията за „ненанасяне на значителни вреди“. Достъпът до тази допълнителна безвъзмездна финансова подкрепа изисква допълнителни ключови етапи и цели, които да бъдат включени в графика за вноските на всяко РИС. Няма да се прави разграничение между източниците на финансиране за профила на плащанията.

Както вече беше направено във връзка с първоначалните ПВУ, в съответствие с член 21а, параграф 3 от Регламента за МВУ Комисията ще приспадне част от допълнителната безвъзмездна финансова подкрепа, произтичаща от ресурсите на СТЕ, за покриване на административни разходи.

Таблица 1

Допълнителни безвъзмездни средства по REPowerEU за държава членка

Държава членка	Дял (% от общия размер)	Сума (в EUR, текущи цени)
Белгия	1,41 %	282 138 922
България	2,40 %	480 047 020
Чехия	3,41 %	681 564 712
Дания	0,65 %	130 911 150
Германия	10,45 %	2 089 555 318
Естония	0,42 %	83 422 597
Ирландия	0,45 %	89 598 110
Гърция	3,85 %	769 221 929
Испания	12,93 %	2 586 147 350
Франция	11,60 %	2 320 955 407
Хърватия	1,35 %	269 441 467
Италия	13,80 %	2 760 000 000
Кипър	0,26 %	52 487 457
Латвия	0,62 %	123 982 817
Литва	0,97 %	194 020 453
Люксембург	0,15 %	30 000 000
Унгария	3,51 %	701 565 457
Малта	0,15 %	30 000 000
Нидерландия	2,28 %	455 041 644
Австрия	1,05 %	210 620 057
Полша	13,80 %	2 760 000 000
Португалия	3,52 %	704 419 725
Румъния	7,00 %	1 399 326 315
Словения	0,58 %	116 909 535
Словакия	1,83 %	366 959 257
Финландия	0,56 %	112 935 884
Швеция	0,99 %	198 727 417

Прехвърляния и други възможности за финансиране, свързани с фондовете на ЕС

Фондове при споделено управление, обхванати от Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г.

В член 7, параграф 1 от Регламента за МВУ се предвижда на държавите членки да се дава възможност да прехвърлят към МВУ до 5 % от първоначално отпуснатите им средства от всеки фонд — с изключение на Фонда за справедлив преход — обхванати от Регламент (ЕС) 2021/1060 (Регламента за общоприложимите разпоредби за периода 2021—2027 г., РОР), в съответствие с условията на РОР. Съгласно член 26 от РОР до 5 % от средствата по РОР за бюджетния период 2021—2027 г. могат да бъдат прехвърлени към всякакви други инструменти на ЕС, управлявани пряко или непряко, единствено в полза на съответната държава членка. Правилата във връзка с инструмента на ЕС, към който се прехвърлят ресурси, се прилагат изцяло. Тази разпоредба дава възможност на дадена държава членка да увеличи наличните си ресурси по МВУ.

Държавите членки могат да поискат такива прехвърляния като част от изменение на програмата. Съгласно член 26, параграф 3 от POP за периода 2021—2027 г. исканията за такова прехвърляне чрез изменение на програмата се обосновават надлежно във връзка с взаимното допълване и въздействието, които трябва да бъдат постигнати.

Тази възможност за прехвърляне на до 5 % от средствата съгласно член 26 от POP за периода 2021—2027 г. може да се използва за компенсиране на намалението на разпределението на финансови средства по МВУ във връзка с всяка мярка, включена в съществуващия ПВУ. Тя може да се използва и за реформите и инвестициите, включени в главата за REPowerEU ⁽⁴⁾.

Освен това съгласно член 26а от POP, изменен с регламента за REPowerEU, държавите членки могат да използват до 7,5 % от първоначално отпуснатите за всяка държава суми по Европейски фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс и Кохезионния фонд за подкрепа на целите на REPowerEU, при спазване на правилата за отделните фондове, чрез изменение на програмата съгласно член 24 от POP.

Таблица 2

Налични суми за прехвърляне съгласно член 26 от POP

в млн. EUR, закръглена сума	Налични потенциални суми за прехвърляне съгласно член 26 от POP за периода 2021—2027 г. (към декември 2022 г.) (*)
BE	134,7
BG	363,4
CZ	910,2
DK	25,9
DE	865,9
EE	153,7
IE	59,9
EL	412,8
ES	1 769,4
FR	842,6
HR	435,4
IT	2 104,9
CY	45,2
LV	214,6
LT	305,1
LU	2,9
HU	1 086,4
MT	24,9
NL	64,9
AT	57,5
PL	3 609,0
PT	1 112,6

⁽⁴⁾ В съответствие с член 26а, параграф 1 от POP държавите членки, които представят глава за REPowerEU, могат да поискат до 7,5 % от първоначално отпуснатите за всяка държава суми по ЕФРР, ЕСФ+ и Кохезионния фонд да бъдат включени като приоритети, допринасящи за постигането на целите на REPowerEU, както е установено в член 21в от Регламента за МВУ, при условие че тази подкрепа допринася за конкретните цели на съответния фонд, както е посочено в регламентите за отделните фондове. Въпреки това 7,5 % от отпуснатите за всяка държава суми съгласно POP, използвани за инвестиции, допринасящи за целите на REPowerEU, не са част от главите за REPowerEU, нито от ПВУ.

RO	1 461,0
SI	152,9
SK	617,9
FI	65,1
SE	96,3

(* Въз основа на разпределенията за Европейския фонд за регионално развитие, Кохезионния фонд и Европейския социален фонд плюс, след прехвърляния, извършени с оглед на приетането на споразуменията за партньорство.

Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит

Държавите членки могат също така да прехвърлят към МВУ цялата или част от предварително разпределената им сума по линия на резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит (BAR), за да финансират инвестициите и реформите съгласно своята глава за REPowerEU, което е единствено в полза на съответната държава членка. Съгласно резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит 80 % от тази предварително разпределена сума се изплаща на държавите членки като предварително финансиране, разделено на три транша — 40 % (през 2021 г.), 30 % (през 2022 г.) и 30 % (през 2023 г.); остатъчната сума от предварително разпределената сума ще бъде изплатена през 2025 г. срещу документ за допустими разходи в достатъчен размер.

Годишното предварително финансиране по линия на BAR за 2022 г. и 2023 г. трябва да бъде изплатено до края на април. За да могат да се вземат предвид всякакви намерения за прехвърляне преди изплащането на транша от предварителното финансиране по линия на BAR за 2023 г., до 1 март 2023 г. държавите членки трябва да уведомят Комисията за всяко намерение за прехвърляне на средства по линия на BAR към МВУ. Това следва да се извърши чрез електронно писмо, като се следва предоставеният в приложение III образец. Въпросното искане следва да включва основно разяснение на общите цели както на BAR, така и на главата за REPowerEU, което да показва, че и двете са насочени към укрепването на икономическото, социалното и териториалното сближаване. От държавите членки не се очаква да предоставят обосновка за всяка отделна мярка. След като Комисията получи информацията, плащането на транша от предварителното финансиране за 2023 г. ще бъде отложено.

В зависимост от сумата, която държавата членка избере да прехвърли към МВУ, ще се прилага една от следните процедури:

- когато прехвърлената сума е по-ниска от оставащата сума от предварително разпределената сума, която все още не е изплатена по линия на BAR (като предварително финансиране), прехвърлянето ще се осъществи, като се използват сумите по линия на BAR, които в противен случай биха били изплатени през 2023 г. и 2025 г.;
- когато прехвърлената сума е по-висока от тази част от предварително разпределената сума по линия на BAR, която все още не е изплатена, първо ще бъдат прехвърлени все още неизплатените по линия на BAR суми. Следователно разликата ще се финансира (частично или изцяло) от вече изплатените през 2021 г. и 2022 г. суми под формата на предварително финансиране по линия на BAR, което първо ще трябва да бъде събрано от съответната държава членка. Държавите членки ще имат възможност да изразят предпочитанието си събирането на тези суми да бъде компенсирано от Комисията, доколкото е възможно, чрез намаляване на всяко подходящо бъдещо плащане, включително по линия на МВУ.

Таблица 3

Разпределена сума по линия на BAR и изплатено предварително финансиране по линия на BAR

в млн. EUR, закръглена сума	Разпределена сума по линия на BAR	Изплатено предварително финансиране по линия на BAR
BE	386,6	211,8
BG	15,4	8,4
CZ	54,9	
DK	275,0	150,7
DE	646,6	354,2
EE	6,6	3,6
IE	1 165,2	638,3
EL	38,6	21,2

ES	272,4	149,3
FR	735,6	403,0
HR	7,2	3,9
IT	146,8	80,4
CY	52,1	28,5
LV	10,9	6,0
LT	12,2	6,7
LU	128,5	70,4
HU	57,2	31,3
MT	44,3	24,3
NL	886,3	485,5
AT	27,7	15,2
PL	173,6	95,1
PT	81,4	44,6
RO	43,2	23,6
SI	5,3	
SK	36,3	19,9
FI	23,2	
SE	137,4	75,3
EC-27	5 470,4	

Искане на заем по МВУ

За да подпомогнат новите реформи и инвестиции, предложени в изменените планове, държавите членки могат да се възползват от финансиране при изключително благоприятните условия за финансиране на заемите по МВУ. Държавите членки се насърчават особено активно да разчитат на този източник на финансиране, който Комисията може да отпусне до края на 2023 г., за да финансират допълнителни реформи и инвестиции. Таква заема са особено подходящи за покриване на по-високите финансови нужди, свързани с изпълнението на реформите и инвестициите, необходими за изпълнението на целите на REPowerEU.

Крайният срок за подаване от държавите членки на искания за заем, включително за средствата, разпределени съгласно член 14, параграф 6 от Регламента за МВУ, е 31 август 2023 г., както е посочено в член 14, параграф 2 от Регламента за МВУ. В срок до 30 дни след влизането в сила на Регламента за REPowerEU държавите членки следва да съобщят на Комисията за намерението си да поискат заем чрез писмо, като следват предоставения в приложение II образец. Това задължение се прилага и по отношение на тези държави членки, които вече са взели заеми до максималния размер, посочен в член 14, параграф 5 от Регламента за МВУ (6,8 % от техния БНД)^(*). Когато е възможно, такова съобщение следва вече да е било подадено по-рано и в него да се посочват размерът на поисканата подкрепа под формата на заем, както и първоначален списък на инвестициите и реформите, които ще бъдат подкрепени с тези заеми. Целта на това е да се осигурят по-добра предвидимост на бюджета и допълнителни стимули за държавите членки, за да поискат такава подкрепа под формата на заем, като същевременно се прилагат принципите на равно третиране, солидарност, пропорционалност и прозрачност, без да се засяга крайният срок 31 август 2023 г., посочен в член 14, параграф 2 от Регламента за МВУ.

Въз основа на информацията от всички държави членки Комисията ще представи на Парламента и на Съвета без ненужно забавяне преглед на изразените намерения и ще предложи начин за разпределяне на наличните ресурси, като вземе предвид, *inter alia*, нуждите на отправилите исканията държави членки и исканията за подкрепа под формата на заем, които вече са представени или които се планира да бъдат представени от други държави членки. В случай че исканията за заем надхвърлят наличните суми, Комисията ще вземе предвид, в съответствие с необходимостта да се гарантира, че ПВУ представляват всеобхватен и подходящо балансиран отговор на икономическото и социалното положение на държавите членки, дали исканото допълнително финансиране, надхвърлящо тавана от 6,8 %, допринася за главите за REPowerEU или не.

(*) БНД за 2019 г. към крайна дата май 2020 г. като съображение 48 и приложение 1 от Регламента за МВУ.

В съответствие с член 14, параграф 1 от Регламента за МВУ подкрепа под формата на заем може да се предоставя до 31 декември 2023 г. Поради това всички споразумения за заем следва да влязат в сила до 31 декември 2023 г. Следователно — преди тази дата — Комисията и съответните държави членки следва да подпишат споразуменията за заем и Комисията следва да получи правните становища, удостоверяващи изпълнението на всички конституционни и правни изисквания, свързани с влизането им в сила.

Искането за подкрепа под формата на заем следва да бъде мотивирано прецизно и да включва по-специално:

- обосновка на по-големите финансови нужди;
- списък на допълнителните реформи и инвестиции със съответните ключови етапи и цели;
- прогнозни разходи за преразгледания ПВУ.

По-големите финансови нужди могат да се дължат на следното:

- допълнителни реформи и инвестиции, по-специално за преодоляване на предизвикателствата по изпълнението на СДП и REPowerEU;
- максималното финансово участие на съответната държава членка е намаляло и тя пренасочва някои от мерките от безвъзмездната подкрепа към заеми, така че общата амбиция на плана ѝ да не бъде понижена; за обосноваването на исканията за такива заеми няма да са необходими допълнителни реформи или инвестиции;
- искане за заем за финансиране на мерки в главата за REPowerEU.

III. Предварително финансиране

За да се гарантира, че финансовата подкрепа е отпусната в началото на периода и е използвана, за да се отговори по-бързо на настоящата енергийна криза, държавите членки могат да поискат максимално предварително финансиране в размер до 20 % от поисканото допълнително финансиране за мерките в техните глави за REPowerEU. Поисканото допълнително финансиране може да включва следните източници:

- нови приходи по линия на СТЕ в съответствие с член 21а;
- прехвърлените средства от резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит в съответствие с член 21б;
- прехвърлените средства от програмите на политиката за сближаване в съответствие с член 7;
- заеми по МВУ в съответствие с член 14;
- допълнителна безвъзмездна подкрепа след актуализацията от юни 2022 г. в съответствие с член 18.

Предварителното финансиране ще бъде изплатено на максимум два транша; първото плащане е в срок до два месеца след приемането от Комисията на правното задължение, посочено в член 23 от Регламента за МВУ, а второто е в срок до дванадесет месеца от влизането в сила на РИС, с което се одобрява оценката на плана за възстановяване и устойчивост, включително главата за REPowerEU.

Плащанията, съответстващи на предварителното финансиране, ще зависят от наличните ресурси, по-специално от наличието на средства от сметката на NextGenerationEU, ефективното предварително прехвърляне на ресурси от програми със споделено управление и бюджетните кредити, одобрени в годишния бюджет на ЕС, както и приходите по член 21а. Всеки от двата транша на плащанията по предварителното финансиране за ресурси, прехвърлени съгласно член 26 от POP, не може да надхвърля общо 1 милиард евро за всички държави членки. Плащането по предварителното финансиране ще се извърши след оценката на всички искания, подадени от държавите членки и, ако е необходимо, пропорционално спрямо общия таван от 1 милиарда евро. Финансовото участие и, когато е приложимо, размерът на подкрепата под формата на заем, който трябва да бъде изплатен, ще бъдат коригирани пропорционално, за да се вземе предвид това допълнително предварително финансиране за главите за REPowerEU.

IV. Изменение на плана, за да се вземе предвид актуализирането на новото максимално финансово участие

Съгласно член 18, параграф 2 от Регламента за МВУ държавите членки могат да актуализират своите ПВУ, за да вземат предвид актуализираното максимално финансово участие след изчислението, посочено в член 11, параграф 2. На 30 юни 2022 г. Комисията публикува актуализацията на максималното финансово участие за всички държави членки ⁽⁶⁾.

⁽⁶⁾ Бележка на Комисията до Съвета и Европейския парламент от 30 юни 2022 г. „МВУ: актуализация на максималното финансово участие“.

Важно е да се отбележи, че изменените ПВУ трябва да останат толкова амбициозни, колкото първоначалните планове (или да увеличат амбицията си), и да продължат да отговарят на всички критерии за оценка в Регламента за МВУ. По-специално държавите членки трябва да продължат да се справят ефективно с всички или със значителна част от установените в СДП предизвикателства, както и да отговарят на приоритетите на екологичния и цифровия преход.

Съгласно член 18, параграф 2 от Регламента за МВУ държавите членки могат да предложат да коригират мерките и техните ключови етапи и цели, за да се вземе предвид преразглеждането на максималното финансово участие. При оценката на тези промени (във връзка, когато е целесъобразно, с член 14, за допълнителните мерки, свързани с подкрепата под формата на заеми), Комисията ще прецени:

- дали държавите членки са доказали наличието на връзка между предложените изменения и промяната в максималното финансово участие;
- общите ефекти от всички предложени изменения в преразглеждания ПВУ, включително нови и увеличени по мащаб мерки в главите за REPowerEU, с оглед на всички критерии за оценка, на които трябва да отговаря планът.

Актуализирането на ПВУ, за да се вземе предвид актуализираното максимално финансово участие съгласно член 18, параграф 2 от Регламента за МВУ, може да се извърши само веднъж и преди края на 2023 г. За да се отрази актуализацията на максималното финансово участие и да се поеме правно задължение за сумата, съответстваща на 30 % от финансовото участие, изчислено в съответствие с приложение III към Регламента за МВУ, споразумението за финансиране следва да бъде изменено през 2023 г. За да се оптимизира процесът, държавите членки се насърчават настоятелно да представят един изменен план, в който да са включени както промените по член 18, параграф 2, така и въвеждането до 30 април 2023 г. на главата за REPowerEU.

Примерите за видовете промени, които могат да бъдат предложени съгласно член 18, параграф 2 в рамките на гореизложените съображения, включват:

- увеличаване на размера на помощта под формата на заем или прехвърлянията за компенсиране на намалението на финансовото участие;
- увеличаване или намаляване на целите или съгласуван набор от цели, заедно с пропорционална промяна на прогнозните разходи за съответната(ите) мярка(и);
- добавяне или заличаване на мерки във връзка с промяната на финансовото участие;
- промяна в графика на ключовите етапи и цели или адаптиране на описанията на мярката и ключовия етап/целта, засегнати от промяната на финансовото участие.

Държавите членки могат също така да предложат промени в ключовите етапи и целите на няколко свързани мерки, за да се вземе предвид промяната във финансовото участие, например чрез организирането на няколко малки, свързани мерки в една единствена. В този случай държавата членка ще трябва да замени конкретни ключови етапи и цели и съответно да добави или увеличи амбицията във връзка с други ключови етапи и цели, при условие че общите прогнозни разходи на плана съвпадат или надвишават актуализираното финансово участие и държавата членка доказва наличието на връзка между промяната в разпределението и предложените изменения на плана. Намаляването или промяната на финансовото участие може да се обмисли, когато се обосновава намаляването на амбицията и очакваните разходи на някои от мерките в даден компонент, като същевременно се увеличават прогнозните разходи и амбицията във връзка с други.

Преразглеждане в низходяща посока

Дори и окончателното им максимално финансово участие да е намаляло, държавите членки се насърчават да продължат да изпълняват своите ПВУ, като разчитат на алтернативни източници на финансиране. В рамките на МВУ заемите по МВУ съгласно член 14 са важна алтернатива, както и прехвърлянията от други фондове на ЕС или използването на национални източници. В съответствие с член 21в, параграф 2, държавите членки могат да компенсират намалението на максималното финансово участие и с допълнително финансиране за главата за REPowerEU, като включват в своите глави за REPowerEU съществуващите допустими мерки до размера на прогнозните разходи, които са равни на намалението на максималното финансово участие в съответствие с член 11, параграф 2. Това намаление ще бъде изчислено като се сравни разликата между максималното финансово участие, основано на прогнозата за БВП за 2020 г. и 2021 г. (с изключение на административните разходи), и окончателното максимално финансово участие, публикувано от Комисията след публикуването на окончателните данни за БВП (с изключение на административните разходи). На практика, за да се изчислят прогнозните разходи Комисията ще използва прогнозните разходи за част от мерките, които вече са включени в приетите РИС, които ще бъдат прехвърлени към главата за REPowerEU (с изключение на нови мерки, в който случай ще е необходимо ново изчисление на разходите).

Преразглеждане във възходяща посока

Държавите членки, които след актуализацията имат по-високо максимално финансово участие, могат да се възползват от наличните допълнителни средства, като предложат съответните реформи и инвестиции или увеличат мащаба на вече предвидените. Те енергично се насърчават да разпределят изцяло допълнителните приходи за постигане на целите на REPowerEU, като вземат предвид СДП за 2022 г. и, ако е приложимо, за 2023 г. За да се възползват от увеличеното максимално финансово участие, прогнозните разходи на изменените им планове следва да отговарят поне на актуализираното максимално финансово участие.

Държавите членки с по-високо максимално финансово участие могат да използват член 18 от Регламента за МВУ, за да поискат промяна на съществуващи мерки, при условие че обосновават промени са необходими, за да се даде възможност за въвеждането на нови или увеличени по мащаб мерки, по-специално тези в главите за REPowerEU.

V. Изменение или замяна на плана, поради това че планът или част от него вече не могат да бъдат постигнати поради обективни обстоятелства

Съгласно член 21 от Регламента за МВУ държавите членки имат възможност да поискат изменение на плана си, дори ако един или повече ключови етапи и цели в техните ПВУ вече не са постижими поради обективни обстоятелства. Изменените планове обаче все пак ще трябва да отговарят на всички СДП или на значителна част от тях, както и на всички други критерии за оценка, предвидени в Регламента за МВУ.

Агресията на Русия срещу Украйна имаше драстично отражение върху цените на енергията и на строителните материали. Тя оказва допълнителен натиск и върху глобалните вериги на доставка. Сериозността на тези събития не можеше да се предвиди към момента на създаване на Механизма, както и по времето, когато повечето държави членки представяха своите планове за възстановяване и устойчивост. Тези събития могат да окажат пряко въздействие върху изпълнението на някои инвестиции, включени в плановете, и могат да бъдат посочени като обективни обстоятелства, обосноваващи искане по член 21.

Поради обективни обстоятелства дадена мярка може вече да не може да бъде постигната с очакваното ниво на разходи или ефективност или да се стигне до установяване на по-добра алтернатива, която е по-благоприятна за постигане на същите цели на Регламента за МВУ или 11-те критерия за оценка. В такива случаи държавата членка ще трябва да представи обективните елементи, които са в основата на неочакваната неефективност, произтичаща от прилагането на първоначалната мярка, както е планирано първоначално, и да докаже, че предложената алтернатива е по-подходяща за постигане на планираните цели на тази мярка. Например държавата членка би могла да представи доказателства, че алтернативната мярка е по-рентабилна или по-благоприятна за постигането на целите на политиката, свързани с реформата или инвестициите.

Предвид значението на целите на REPowerEU за справяне с настоящите предизвикателства, в изменения Регламент за МВУ изрично се посочва, че като обективно обстоятелство съгласно член 21 може да се посочи и потенциален конфликт между определената в РИС съществуваща мярка и целите на REPowerEU. Комисията ще оцени всеки отделен случай, ако дадена държава членка представи обективни проверими факти във връзка с това.

Когато се позовават на член 21 за изменение на своя план, държавите членки са отговорни да предоставят подходяща обосновка в подкрепа на предложените промени и могат да изберат вида доказателства и информация, които биха искали да представят в подкрепа на своята обосновка. Видът и естеството на промените и посочените обективни обстоятелства ще определят обхвата на информацията, която трябва да бъде предоставена. Така например държавите членки не трябва да представят доказателства за възникването на добре познати обстоятелства (например недостатъци във веригите на доставка), но следва да предоставят конкретна информация относно въздействието на тези събития върху мерките и върху конкретните ключови етапи и цели.

Посочените по-долу сценарии могат да послужат като примери за това какви видове промени могат да бъдат извършени съгласно член 21 и вида на информацията, която държавите членки ще трябва да предоставят: ⁽⁷⁾

- държава членка предлага да се измени дадена цел, свързана с количеството на сградите или застроената площ, които следва да се санират, поради голямо увеличение на цените на строителните материали. За да подкрепи искането си, тя предоставя информация за инфлацията в строителния сектор на своята икономика и или адаптира целта си пропорционално на увеличените разходи, или премахва мярката, или изисква допълнително финансиране за покриване на увеличените прогнозни разходи (във всеки от случаите предоставя необходимите доказателства за разходите);

⁽⁷⁾ Тези пример са единствено с цел онагледяване и по никакъв начин не предопределят оценката на Комисията за представената от държавата членка обосновка.

- държава членка предлага да премахне инвестиция, свързана с възлагането на обществена поръчка за суперкомпютър, поради недостиг по веригите на доставка на полупроводници. Искането е придружено от кратък преглед на опитите от страна на органите да възложат обществена поръчка за съответния продукт и, когато има такива, доказателства за неуспешното ѝ възлагане;
- държава членка предлага да се променят условията на ключов етап, свързан с подмяната на котли в домакинствата, с оглед изключване от обхвата на подкрепата на газови котли, тъй като възлагането на обществена поръчка за тях противоречи на целите на REPowerEU и това представляват обективни обстоятелства според Регламента за REPowerEU;
- държава членка установява значително по-рентабилен начин за изграждане на транспортен център и би искала да промени приложимите технически спецификации в съответния ключов етап. Това искане се придружава от бележка, в която се разяснява видът на анализа, който е извършен, за да се определи, че новият метод ще бъде по-рентабилен, като същевременно ще доведе до същите цялостни резултати;
- държава членка би искала да промени характеристиките на водноелектрическа централа, тъй като тя може да осигури значително по-добро производство на енергия въпреки малко по-високите разходи. Държавата членка предоставя кратък анализ на начина, по който новите характеристики на водноелектрическата централа ще подобрят цялостната ѝ ефективност, както и актуализирани прогнозни разходи за мярката.

Предложените промени не следва да намаляват цялостната амбиция на ПВУ, следва да гарантират, че плановете продължават да отговарят на СДП и не водят до съсредоточаване на средствата за изпълнение към последните години на действие на МВУ. Освен това мерките, които заместват мерките, считани за непостижими, следва да допринасят, доколкото е възможно, за постигане на целите на REPowerEU (например преминаване от газови котли към термопомпи).

Сценарий	Правно основание
Добавяне към ПВУ на глава за REPowerEU	Член 21в
Коригиране на мерки в ПВУ след актуализацията на максималното финансово участие	Член 18, параграф 2
Изменение на мерки в ПВУ поради обективни обстоятелства, в резултат на които тези мерки вече не са постижими	Член 21
Добавяне в ПВУ на мерки за вземане на допълнителни заеми по МВУ	Член 14
Комбинация от всички гореизложени сценарии	Член 14, член 18, параграф 2, член 21 или член 21в

ЧАСТ II

НАСОКИ ОТНОСНО РАЗРАБОТВАНЕТО И ПРЕДСТАВЯНЕТО НА ДОПЪЛНЕНИЯ

В настоящия раздел се предоставят общи насоки относно разработването и представянето на допълнение към ПВУ, включително изготвянето на главата за REPowerEU. Навсякъде в настоящата част терминът „изменение“ се използва за обхващане на всички промени в ПВУ, независимо от правното основание. Когато изменят плановете си, държавите членки следва да предоставят доказателства, свързани с критериите за оценка, определени в Регламента за МВУ, както и актуализирана информация по членове 18 и 21в от Регламента за МВУ.

Обхватът на предоставената нова информация следва да бъде пропорционален на промените, предложени в допълнението. Ако предложените промени не оказват въздействие върху даден раздел, не е необходимо да се попълва съответната част от образаца. Представянето на главата за REPowerEU следва да се извършва под формата на представяне на допълнителен компонент за тези специални реформи и инвестиции. Не е необходимо да се реструктурира вече приетият план и следва да се избягват повторения.

Част II е разделена на два основни раздела: първо, насоки относно изготвянето на главите за REPowerEU и второ, насоки относно информацията, която следва да бъде предоставена като част от общото изменение на ПВУ.

I. Глава за REPowerEU

1. Реформи и инвестиции

Мерките, включени в главите за REPowerEU, ще бъдат или нови реформи и инвестиции, започнали от 1 февруари 2022 г. нататък, или част от реформи и инвестиции с увеличен мащаб, включени във вече приетите РИС (с начална дата 1 февруари 2020 г.). В последния случай в главата за REPowerEU ще бъде включена само онази част от съществуващата мярка, чийто мащаб е увеличен. Държави членки, които са обект на намаляване на максималното финансово участие в съответствие с член 11, параграф 2, могат също така да включат във вече приети РИС мерки, без да увеличават техния мащаб, до размера на прогнозните разходи, равен на намалението на максималното финансово участие. На практика това означава, че в тези случаи главата за REPowerEU ще съдържа части от мерки, включени във вече приети РИС, общите разходи по които са по-ниски или равни на намалението на максималното финансово участие.

Дадена мярка с увеличен мащаб следва да въвежда съществено подобрене в степента на амбициозност на първоначалната мярка. Това следва да бъде отразено в проекта или на равнището на съответните ключови етапи и цели. Например дадена държава членка би могла да запази дадена мярка в съществуващ компонент в ПВУ, но значително да увеличи целта по главата за REPowerEU, за да се възползва от новото налично финансиране. Например увеличение на капацитета за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници от 1 000 MW на 1 300 MW ще бъде представено като увеличение от 300 MW; увеличаване на броя на санираните сгради (и достигане на икономии на енергия над 30 %) от 20 000 на 30 000 жилища ще се счита за разширяване на мащаба на мярката с 10 000 жилища.

Следва да се припомни, че реформите и инвестициите следва също така да допринасят за ефективното справяне с всички или със значителна част от предизвикателствата, установени в съответните СДП, включително СДП, приети от Съвета през 2022 г., 2023 г. и през следващите цикли на семестъра, преди представянето от държава членка на нейния преработен ПВУ. СДП от 2022 г. се отнасят *inter alia* до предизвикателствата в областта на енергията, пред които са изправени държавите членки. Плановите за възстановяване и устойчивост, включително тези с глава за REPowerEU, които не отговарят по задоволителен начин на критериите за оценка, не могат да бъдат оценени положително и не може да бъде предоставено допълнително финансиране.

Като се има предвид неопложността на предизвикателствата, пред които е изправен ЕС, и съгласният график за приключване на мерките по линия на МВУ (като последните ключови етапи/цели трябва да бъдат приключени до август 2026 г.), държавите членки се насърчават да доразвият във възможно най-голяма степен мерките, които вече са включени в приетите РИС, за да допринесат за своевременното изпълнение на целите на REPowerEU.

2. Примери за мерки, които могат да бъдат включени в главите за REPowerEU

- a) *подобряване на енергийната инфраструктура и съоръжения с цел посрещане на непосредствените нужди от сигурност на доставките на газ, включително втечнен природен газ (ВПП), по-специално с цел да се даде възможност за диверсификация на доставките в интерес на Съюза като цяло*

Тази цел се прилага по отношение на енергийна инфраструктура и съоръжения, позволяващи диверсификация на доставките на газ на държавите членки, за да се отговори на непосредствените нужди от сигурност на доставките, без все пак да се компрометират дългосрочните цели на ЕС в областта на енергетиката и климата. Това включва терминали за ВПП, като например плаващи съоръжения за съхранение и регазификация на ВПП, газопроводи, както и други компоненти на газовата мрежа, като например измервателни станции, компресорни станции или газови хранилища.

Освен това мерки, свързани с нефтената инфраструктура и съоръжения, които са необходими за посрещане на непосредствените нужди от сигурност на доставките, могат да бъдат включени в главата за REPowerEU единствено на държавите членки, които са зависими по специфичен начин от руския суров нефт поради географското си разположение и са получили извънредна временна дерогация от забраните, включени в член 3м, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕС) № 833/2014.

Инвестициите в газова инфраструктура, както и в нефтена инфраструктура за съответните държави членки, следва да бъдат приведени в съответствие, доколкото е възможно, с резултатите от оценката на нуждите от допълнителна енергийна инфраструктура, както е посочено в съобщението на Комисията за REPowerEU от 8 март 2022 г. и при дискусиите с държавите членки в регионалните групи на високо равнище, действащи в контекста на политиката за TEN-E, резултатът от които е отразен в приложение III към плана REPowerEU от 18 май 2022 г.

Поради поставянето на акцент върху непосредствените нужди от сигурност на доставките и в резултат на положителна оценка от страна на Комисията, мерките за подобряване на енергийната структура и съоръжения, които са от съществено значение за задоволяване на нуждите от сигурност на енергийните доставки, ще могат да се ползват от дерогация от принципа за ненасяне на значителни вреди (ПНЗВ). В тази връзка държавите членки ще трябва да предоставят съответната информация, за да обосноват допустимостта си за тази дерогация (вж. точка В) по-долу).

По отношение на мерките, допринасящи за сигурността на енергийните доставки, държавите членки се приканват също така да обърнат внимание на измерението на киберсигурността на проектите, за да сведат до минимум, доколкото е възможно, потенциалните рискове от смущения в енергетиката.

б) повишаване на енергийната ефективност на сградите и енергийната структура от критично значение, декарбонизация на промишлеността, увеличаване на производството и внедряването на устойчив биометан, водород от възобновяеми или неизкопаеми източници и увеличаване на дела и ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници

1) Това включва мерки като санирането на сгради за постигане на енергийна ефективност, включително мерки за подобряване на енергийната ефективност или въвеждане на възобновяеми енергийни източници, декарбонизация на отоплителните и охладителните системи, мерки за енергийна ефективност в ефективни системи за централно отопление и охлаждане или рентабилни подобрения за енергийна ефективност за предприятия, а именно такива за изпълнение на препоръките, произтичащи от енергийните одити. Такива мерки ще намалят зависимостта от изкопаеми горива и ще подкрепят използването на енергия от възобновяеми източници. Целта ще бъде постигната например чрез:

- предоставяне на подкрепа за саниране и технологии, подобряващи енергийните характеристики на сградите, например средно с поне 30 % (с преференциален достъп за сградите с най-незадоволителни характеристики и домакинствата с ниски доходи);
- декарбонизация на отоплителните и охладителните системи, за да станат ефективни, като например термopомпа (включително хибридна термopомпа), централно отопление и охлаждане с висока енергийна ефективност и от възобновяеми източници, фотоволтаични технологии (PV), технологии за съхранение на енергия за възобновяема енергия на място, интелигентни термостати и др.;
- внедряване на специфични финансови инструменти или допринасяне за гаранцията по InvestEU за подпомагане на инвестициите в енергийното саниране на сгради (като например реконструкция на жилищни и нежилищни сгради с най-незадоволителни характеристики, декарбонизация на отоплителни системи и инсталиране на възобновяеми енергийни източници на място);
- създаване на национални или регионални съоръжения за техническа помощ, подпомагащи развитието на голям набор от финансово жизнеспособни проекти за енергийна ефективност и саниране на сгради, привличащи частни инвеститори;
- създаване или укрепване на съществуващи национални фондове за енергийна ефективност със специални финансови инструменти за енергийна ефективност и саниране на сгради;
- актуализиране на законодателството, свързано със строителството и сградите, за да се изисква новото строителство и санираната да бъдат енергийно ефективни в по-голяма степен;
- законодателни мерки, изискващи задължително инсталиране на интелигентни измервателни уреди в сградите.

2) Целта за декарбонизация на промишлеността е обхваната по-специално в каретата по-долу.

3) Целта за подпомагане на внедряването на устойчив биометан и водород е свързана с инвестиции за увеличаване на производствения капацитет и използването на устойчив биометан (включително връзки, които позволяват смесването му в газовата инфраструктура) и за увеличаване на производствения капацитет на водород от възобновяеми източници ⁽⁸⁾ (включително увеличаването на съответния капацитет за производство на възобновяема енергия, необходим за производството на водород от възобновяеми източници). Целите са свързани и с инвестиции в производствен капацитет за водород от неизкопаеми източници ⁽⁹⁾ и специални структури за водород, включително тръбопроводи, хранилища и пристанищни терминали;

Съответните реформи биха могли да се състоят от стимули за инвестиции в производството или използването на устойчив биометан и биогаз (квоти, договор за разлики) или реформи, създаващи подходяща законодателна рамка и регулаторни режими за производство, използване, транспортиране и съхранение на водород от възобновяеми или неизкопаеми източници, с акцент върху трудни за декарбонизиране сектори, в съответствие с водородната стратегия на ЕС.

⁽⁸⁾ Водород от възобновяеми източници означава водород, произведен от възобновяема енергия в съответствие с методиките, определени за възобновяеми течни и газообразни транспортни горива от небиологичен произход в Директива (ЕС) 2018/2001 и свързаните актове за изпълнение и делегирани актове.

⁽⁹⁾ Във връзка с водорода от неизкопаеми източници, моля, разгледайте като референтен документ Временна рамка за мерки за държавна помощ при кризи в подкрепа на икономиката след агресията на Русия срещу Украйна (2022/С 426/01). Съгласно целта за производството и внедряването на водород от възобновяеми или неизкопаеми източници, водородът, произведен чрез газова пиролиза или преобразуване на метан с пара с улавяне и съхранение на въглерод, не може да бъде подкрепен.

- 4) Целта за увеличаване на дела и ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници включва мерки за увеличаване на капацитета за производство на енергия от възобновяеми източници, укрепване или надграждане на мрежата, необходима за интегриране на възобновяеми енергийни източници и съответно съхранение, както и реформи, ускоряващи процедурите за издаване на разрешителни за проекти за възобновяема енергия, включително свързването им с мрежата.

Реформите следва да са насочени към опростяване и ускоряване на издаването на разрешения за проекти за възобновяеми енергийни източници, включително например цифровизация на процедурите или въвеждане на обслужване на едно гише за екологични разрешения, или подобряване на (пространственото) планирането, включително определяне на зони, особено подходящи за развитие на възобновяемата енергия. Реформите следва да бъдат придружени от необходимото повишаване на квалификацията и подсилване на административния персонал, за да се справи с ускоряването и увеличаването на броя на исканията за разрешителни, и други мерки за подобряване на административния капацитет, като по-добри инструменти и рационализирани работни процеси.

По отношение по-специално на отоплителния сектор, целта може да бъде постигната чрез:

- специфични финансови инструменти или друга подкрепа, основани на субсидии или данъчни стимули за инвестиции в отопление и централно отопление, което се основава на възобновяеми енергийни източници и е с висока енергийна ефективност, включително стимули за потребителите, за да инсталират термopомпи и слънчеви топлинни агрегати или да се свързват с модерни ефективни отоплителни и охладителни системи, които се основават на възобновяеми енергийни източници и на отпадна топлина;
- планирани схеми за замяна на системите за отопление с полезни изкопаеми с технологии с възобновяема енергия (възобновяема топлинна енергия, основано на възобновяеми източници централно отопление, използване на промишлена отпадна топлина и охладителни мрежи);
- модернизиране на системите за централно отопление за замяна на изкопаемите горива с термopомпи или възобновяеми енергийни източници, оптимизиране на работните температури, намаляване на топлинните загуби в районната мрежа, модернизиране на абонатни станции, прилагане на интелигентно управление, увеличаване на възможностите за съхранение на топлина.

ба) *справяне с енергийната бедност*

В съответствие с принципите на Европейския стълб на социалните права, главите за REPowerEU могат да включват и мерки за структурно преодоляване на първопричините за енергийната бедност чрез дългосрочни инвестиции и реформи, *inter alia* за енергийна ефективност, мерки за саниране, защита на потребителите и предоставяне на права. Такива реформи и инвестиции следва да предоставят достатъчно ниво на финансова подкрепа за структурно намаляване на търсенето на енергия за домакинства с ниски доходи (до 100 % от разходите) и уязвими дружества, включително микро, малки и средни предприятия (МСП) и дружества в енергоемки индустрии, изправени пред сериозни затруднения поради високите сметки за енергия.

Мерките, с които могат да се постигнат тези цели, включват ⁽¹⁰⁾:

- финансова подкрепа за схеми за енергийна ефективност, включително чрез специалните финансови инструменти;
- схеми за намаляване на потреблението на енергия за домакинствата и дружествата, включително МСП, срещащи трудности поради високите сметки за електроенергия;
- финансови добавки към други схеми в рамките на ПБУ за увеличаване на интензитета на помощта за уязвимите домакинства, например за саниране с цел постигане на енергийна ефективност;
- схеми за субсидиране на енергийно саниране или инсталиране на технологии за отопление;
- подкрепа и насърчаване на енергийните общности;
- програми за образование по въпросите на енергията за повишаване на осведомеността за енергоспестяването, насочено особено към моделите и потребителите с високо потребление на енергия;
- въвеждане на обслужване „на едно гише“, където се предоставят реални съвети и помощ (които не се ограничават до информация) относно възможностите за саниране на сгради, сертификати за енергийни характеристики и препоръки за енергийни одити;
- реформи, при които се отчита равнището на енергийна ефективност в контекста на определянето на наеми за жилища и търговски обекти.

⁽¹⁰⁾ За допълнителни примери за мерки, моля, проверете „Справяне с нарастващите цени на енергията“: набор от мерки за действие и подкрепа, COM(2021) 660 final.

бб) *стимулиране на намаляването на търсенето на енергия*

Целта за стимулиране на намаляване на търсенето на енергия се прилага към мерки, насочени към производствени процеси/предоставяне на услуги от дружества и е свързано с въпрос, изтъкнати в намиращия се по-долу специален раздел (Укрепване на промишлената основа на Европа). Пример за комбиниране на съответните енергийни разходи със структурни мерки може да бъде временна финансова компенсация за производствени загуби в резултат на краткосрочно намаляване на търсенето на електроенергия, придружено от изискване за инвестиция(и) с дълготраен ефект, отговарящи на целите на REPowerEU (например намаляване на интензитет на парникови газове в производството на дружеството ⁽¹⁾ до средата на 2026 г. чрез например преминаване към енергия от възобновяеми източници или мерки за енергоспестяване).

Инвестициите в намаляването на търсенето на енергия могат да бъдат допълнени чрез реформи, с които се предоставят регулаторни стимули за дългосрочни подобрения на енергийната ефективност, а именно:

- въвеждане на обслужване „на едно гише“, където се предоставят реални съвети и помощ (без да се ограничава до информация) относно възможностите за саниране на сгради, сертификати за енергийни характеристики и препоръки за енергийни одити;
- схеми за стимулиране на енергийното саниране на сгради или инсталирането на технологии за отопление, както е описано в точка 1, буква б).

в) *обръщане на внимание на вътрешните и трансграничните затруднения при преноса и разпределението на енергия, подпомагане на съхранението на енергия и ускоряване на внедряването на възобновяеми енергийни източници и подпомагане на транспорта с нулеви емисии и неговата инфраструктура, включително железопътния транспорт*

Примери за мерки, свързани с пренос, разпределение и съхранение на енергия:

- съоръжения за съхранение на електроенергия, по-специално за подпомагане на използването на възобновяеми ресурси и/или за намаляване в максимална степен на задръстванията;
- развитие на национални електроразпределителни и преносни мрежи, особено за справяне със затрудненията и насърчаване на по-нататъшното въвеждане на възобновяеми енергийни източници;
- изграждане на междусистемни електропроводи;
- реформи на тарифите и улесняване на проекти за свързаност на електроенергийната мрежа;
- реформи за увеличаване на гъвкавостта на електроенергийната система
- изготвяне на прозрачни графици за актуализация на разпределителните и преносните мрежи и търгове за енергия от възобновяеми източници.

Примерите за мерки, свързани с транспорт с нулеви емисии ще включват стимули или реформи за внедряването на:

- превозни средства с нулеви емисии на отработили газове като например 100 % електрически превозни средства, превозни средства с базирани на водород горивни клетки и плавателни съдове/въздухоплавателни средства с нулеви емисии;
- подновяване на транспортни средства с нулеви емисии и модернизиране по транспортни средства и инфраструктура с нулеви емисии за превозни средства и плавателни съдове/въздухоплавателни съдове с нулеви емисии на отработили газове;
- подвижен състав с нулеви емисии за железопътен транспорт, както и инфраструктура и свързани подсистеми за подвижен състав с нулеви емисии; станции за зареждане с електроенергия, подобряване на връзки към електроенергийната мрежа, станции за зареждане с водород или системи за електрически пътни превозни средства;
- реформи на регулаторната рамка за насърчаване на модернизирането на малки автомобили с вътрешно горене в електрически превозни средства чрез ускоряване на процедурата за одобрение на типа модернизиране; предоставяне на стимули за сектора за модернизиране и за потребителите (фискални стимули, изгодни кредитни заеми или субсидии за първоначални инвестиции); и разработване на кампании за повишаване на осведомеността.
- Инвестиции при производството на авиационни горива от водород от възобновяеми източници и реформи за стимулиране на производството

г) *Подпомагане на целите по букви а), б), ба), бб) и в) чрез ускорено преквалифициране на работната сила за изграждане на „зелени“ умения и свързаните с тях цифрови умения, както и подкрепа за веригите за създаване на стойност в областта на суровините от изключителна важност и технологиите, свързани с екологичния преход.*

⁽¹⁾ За подкрепа на инсталации, обхванати от системата на ЕС за търговия с емисии, ще се прилагат критериите, определени в техническите насоки за нанасяне на значителни вреди и приложенията към РИС.

Що се отнася до „зелените“ умения и свързаните с тях цифрови умения, тази цел допринася за оборудването на работната сила с уменията и компетенциите, необходими за постигане на целите в областта на енергетиката и климата, и по-специално за промишлени сектори, ключови за прехода към нулеви нетни емисии. Мерките могат да включват например следното:

- повишаване на квалификацията и преквалификация на работната сила чрез обучения, инструменти за прогнозиране, включително чрез обръщане на специално внимание на слабо представените групи;
- професионални обучения, стажове и схеми за обмяна на опит чрез наблюдение на работата на колеги, включително в партньорство със съответните предприятия;
- адаптиране на програмите за образование и обучение и предоставяне на подходящото образование и кариерно ориентиране;
- стимули за повишаване на квалификацията на съществуващата работна сила и обучение на квалифицирани специалисти в сектора на енергията от възобновяеми източници и строителството.

Що се отнася до подкрепата за веригите за създаване на стойност при суровините от изключителна важност и технологиите, свързани с екологичния преход, по-специално технологиите за промишлеността за нулеви нетни емисии, тази цел може да бъде постигната чрез мерки за укрепване на технологичния и производствения базов капацитет на Съюза за материали и компоненти в областта на чистите технологии за повишаване на устойчивостта и суверенитета на стратегическите вериги за създаване на стойност на ЕС, в т.ч. чрез укрепване на кръговата икономика (вж. специалното каре по-долу).

Укрепване на промишлената основа на Европа в контекста на високите цени на енергия

В своите заключения от 15 декември 2022 г. Европейският съвет подчерта значението на запазването на икономическата, индустриалната и технологичната основа на Европа в контекста на високите цени на енергията и засилващата се глобална конкуренция. За да се отговори на тези предизвикателства и да се повиши икономическата устойчивост и конкурентоспособност на Европа, Европейският съвет призова за координиран отговор, който включва мобилизиране на всички съответни национални и европейски инструменти.

В Регламента за REPowerEU се признава ролята на промишлеността за прехода на ЕС към преодоляване на зависимостта от полезни ископаеми и към по-диверсифицирани доставки и доставки на енергия от възобновяеми източници. На първо място, производствената промишленост формира най-големия дял от емисиите на парникови газове в ЕС (22 %) и следователно бързата декарбонизация на промишлените процеси представлява съществен фактор за постигане както на целите в областта на климата, така и на целите на REPowerEU. На второ място, една силна и новаторска производствена, промишлена и технологична основа на ЕС в ключови вериги за създаване на стойност в областта на чистите технологии е важна, за да се гарантира, че при преминаването от ископаеми горива към възобновяеми енергийни източници ЕС няма да стане прекалено зависим от трети държави за оборудване, компоненти и материали, които са от съществено значение за икономиката с нулеви нетни емисии.

В този контекст, в рамките на цялостното балансиране на своите приоритети по REPowerEU, държавите членки се насърчават да предложат мерки и инвестиции в своите глави за REPowerEU, които биха подпомогнали прехода на промишлеността на ЕС към технологии с нулеви или ниски равнища на въглерод за постигане на нулеви емисии, като се запазва настоящата и бъдещата конкурентоспособност на ключови отрасли на ЕС в областта на чистите технологии, подпомага се разширяването на техния производствен и иновационен капацитет, включително в ключов сегмент от техните вериги на доставка и, в по-общ план, като се запазва глобалната привлекателност на ЕС като място за инвестиции в отрасли с чисти технологии, които са от стратегическо значение. Тази подкрепа за инвестициите (например данъчни облекчения или други форми на подкрепа) следва да бъде комбинирана с допълнителни реформи, които биха засилили въздействието на финансовата подкрепа.

Също така си струва да се припомни, че държавите членки могат да финансират инвестициите в дълготрайни активи и при специфични условия някои от временните оперативни разходи, свързани с тези проекти (както в съществуващите ПВУ, така и в главите за REPowerEU). За да бъдат допустими за подкрепа от МВУ, тези оперативни разходи трябва да бъдат неразделна част от реформата/инвестицията, която допринася за постигане на критериите за оценка на МВУ, и да бъдат ограничени и съизмерими с постигането на предвидените дългосрочни резултати от инвестицията (вж. например практически примери по-долу, които биха могли да бъдат подходящи за справяне с установените от държавите членки предизвикателства). По-долу са дадени някои примери за онагледяване на видовете мерки, които държавите членки биха могли да обмислят, включително в главите за REPowerEU, свързани с целите на REPowerEU.

Член 21в, параграф 3, буква б) — декарбонизация на промишлеността и увеличаване на дела и ускоряване на внедряването на възобновяема енергия

- Инвестициите в декарбонизацията на производството на стомана заменят например процеса на производство, който се основава на доменни пещи, с производствени процеси с нулеви или ниски емисии, основани на електрификация или водород. Този проект може също така да включва производство на водород от възобновяеми източници и да покрива оперативните разходи, свързани с тази инвестиция. Придружаващата реформа може да се състои от данъчни облекчения за научноизследователска и иновационна дейност за нови революционни технологии с нулеви емисии.
- Подкрепа за производството на компоненти за вятърни турбини (лопатки, подложки, турбини, кабели). Това може да се счита за реформа, определяща обвързваща национална цел за доставка на вятърна енергия и по-предсказуемо планиране на развитието на вятърната енергия и свързаните с нея търгове.
- Подкрепа за производството на компоненти за слънчеви фотоволтаични системи (полисилиций, слитък и полупроводникова пластина, клетка, модул, инвертор), включително капиталови разходи. Това може да бъде комбинирано с реформа, определяща задължително разполагане на слънчеви панели на покриви на големи сгради над определена повърхност (например офиси, супермаркети, складове, места за паркиране) или задължително разполагане на вертикални двулицеви слънчеви панели на магистрали.

Член 21в, параграф 3, буква г) — стимулиране на намаляването на търсенето на енергия

- Програми за субсидиране на закупуването и инсталирането на термопомпи, включително промишлени термопомпи. Финансирането може също така да покрива елементи, свързани с насърчаването на субсидии и кампания за повишаване на осведомеността на МСП относно енергийните одити. Реформа, допълваща инвестицията, може да доведе до определяне на дата за постепенно спиране на отоплението с изкопаеми горива в промишлени съоръжения или обвързващи планове за декарбонизация на равнището на всеки промишлен сектор или заводи.
- Инвестиции в подкрепа на разработването и внедряването на най-ефективни технологии за оползотворяване на отпадна топлина в енергоелки индустрии. Подкрепата може да обхваща и допълнителна подкрепа, свързана с инсталацията (създаване на проект, лицензи за патент, обучение на персонала). Тази подкрепа може да бъде и под формата на данъчни облекчения. Държавите членки могат да комбинират тези регулаторни стимули, като например задълженията определени видове съоръжения да бъдат оборудвани с електрогенератори, работещи с отпадна топлина при ниски температури.

Член 21в, параграф 3, буква д) — подкрепа за съхранението на електроенергия и ускоряване на въвеждането на възобновяеми енергийни източници

- Енергиен център, който обединява производството на слънчева енергия с голям капацитет за съхранение на енергия на място като част от промишлено предприятие. Подкрепата може също така да покрие определени разходи, свързани с инвестицията, като доставка на резервни части, разходи за труд, свързани с изграждането на съоръженията, и административни разходи. Съпътстващите реформи могат да включва опростяване на процедурите за разрешение за строителството на съоръжения и тяхното свързване към мрежата.
- Система за съхранение на енергия, която дава втори живот на батериите (например от електрически превозни средства). Инвестицията може да обхваща разходи, свързани с осигуряването на повторно използвани или рециклирани батерии. Тази инвестиция може да бъде допълнена от реформа за засилване на задълженията за рециклиране за производителите на електрически автомобили.

Член 21в, параграф 3, буква е) — подкрепа за веригите за създаване на стойност при суровини от изключителна важност и технологии, свързани с екологичния преход

- Съоръжение за производство на литий без изкопаеми горива от геотермални разсоли (като се използва процеса на директно извличане на литий), включително разходите за етапа на създаване (например лицензи за съответните патенти). Това може да се комбинира с реформа за стимулиране на използването на чист литий, включително в автомобилния сектор и сектора на енергията от възобновяеми източници.
- Съоръжения за производство на катоди и аноди за батерии, включително съоръжения за повторна употреба и рециклиране на батерии и производство на производствено оборудване за гигафабрики. Това може да се комбинира с опростяване на процедурите за издаване на разрешения за изграждане на фабрики и амбициозни цели за използване на рециклирани батерии и стандарти за ефективност на ресурсите.

- Технологични подобрения на рафинериите за мед, позволяващи рециклирането на предварително обработен електронен скрап (или електронен материал) за възстановяване предимно на мед, калай, никел и благородни метали, които са свързани с екологичния преход. Това може да включва преходни разходи, обхващащи обучения за преквалификация на съществуващия персонал и разходи, свързани със събирането и транспортирането на електронните отпадъци. Възможна допълваща реформа може да включва установяването на по-високи цели за разделно събиране и повторно използване/рециклиране на електронни отпадъци.

Кой начин на подкрепа могат да обмислят държавите членки?

Проектирането на подходящ инструмент за финансова подкрепа следва да гарантира, че финансирането може да бъде бързо усвоено от нуждаещите се сектори. В този контекст може да се обмисли увеличаване на мащаба на съществуващите схеми и проекти за подкрепа преди създаването на нови финансови инструменти. Съществуващите промишлени съюзи на ЕС (по-специално за батерии, слънчеви фотоволтаични изделия, суровини от изключителна важност и водород) често включват проекти на бъдещи проекти, които могат да бъдат разглеждани за финансиране по такива схеми за подкрепа, когато е необходимо и пропорционално. По подобен начин могат да бъдат подкрепени и проекти, които са оценени положително от Фонда за иновации, но които са под прага за финансиране.

Освен това заемите по МВУ предлагат конкурентни условия на финансиране. Съществуват няколко различни решения, които могат да бъдат използвани за прехвърлянето на тези благоприятни разходи за капитал върху предприятията, например:

- насочване на заемите по МВУ чрез международни финансови институции, многостранни банки за развитие и търговски банки, за да се гарантира бързо усвояване; без да се разчита на ресурсите на публичната администрация;
- използване на гаранции по заеми за намаляване на риска за кредиторите и увеличаването на привлекателността им за предоставяне на финансиране за проекти в областта на чистите технологии;
- разработване на фонд, предлагащ решения за мостово финансиране, за да се даде възможност на дружествата да преодолеят разликата между времето, в което правят разходи, и времето, в което получават приходи от дългосрочните инвестиции.

3. Принципи за ненанасяне на значителни вреди (ПНЗВ)

Прилагане на ПНЗВ в рамките на REPowerEU

Принципът за ненанасяне на значителни вреди продължава да се прилага по отношение на реформи и инвестиции, подкрепяни чрез Механизма, в съответствие с Регламента за МВУ, като се прилага една целева дерогация за гарантиране на непосредствената сигурност на енергийните доставки на ЕС.

Мерките в подкрепа на целите на REPowerEU, които вече са включени в приетите планове за възстановяване и устойчивост, вече са оценени по отношение на спазването на ПНЗВ. Поради това няма да е необходима нова оценка на частите от такива мерки, чийто мащаб е бил увеличен. Преразгледана оценка може да се наложи само ако съществува риск естеството на промените в мерките да засегне оценката съгласно ПНЗВ. По отношение на нови мерки държавите членки следва да представят информация за това как мерките съответстват на ПНЗВ.

За тази цел държавите членки следва да представят или да изменят самооценката съгласно ПНЗВ за мерките в рамките на REPowerEU в съответствие с раздел II 1 Г) от тези насоки.

За предпочитане е в главата за REPowerEU да се включат единствено онези мерки, които по своята същност са съвместими с ПНЗВ, което може да бъде показано в самооценката съгласно ПНЗВ. За такива мерки няма да се изисква в описанието на мерките и/или на съответните ключови етапи и цели да се включват никакви специфични предпазни мерки, свързани с ПНЗВ.

С други думи, естеството на мерките ще определя дали може да се изискват специфични предпазни мерки, свързани с ПНЗВ, въз основа на информацията, предоставена от държавите членки.

Дерогация от ПНЗВ в рамките на REPowerEU

При положителна оценка от страна на Комисията ПНЗВ няма да се прилага по отношение на мерките, от които се очаква да допринесат за мерките за подобряване на енергийната инфраструктура и съоръжения с цел посрещане на непосредствените нужди от сигурност на енергийните доставки.

При оценяването на допустимостта на мерките за дерогация от ПНЗВ Комисията ще взема предвид четири изисквания. Комисията може да поиска от държавите членки имаща отношение информация, за да подкрепи оценката си.

- **Дали мярката е необходима и пропорционална за посрещане на непосредствените нужди от сигурност на енергийните доставки в съответствие с член 21в, параграф 3, буква а), като се вземат предвид по-чистите осъществими алтернативи и рисковете от технологично закрепостяване.**

При оценяването на необходимостта и пропорционалността на мярката Комисията ще вземе предвид очакваните прогнози за търсенето на газ или нефт в съответната държава членка, мощностите за междусистемна свързаност и обмена със съседните държави, като се съобрази с целите в областта на климата и енергетиката за 2030 г., както и въздействието на прекъсването на вноса от Русия. Освен това Комисията ще вземе предвид допълнителните мощности и количества енергия, които мярката ще донесе, степента на зрялост, графика и наличието на допълващи се проекти, включително в съседни държави членки.

От държавите членки се изисква да предоставят цялата съответна информация, за да се позволи на Комисията да направи своята оценка. Въз основа на информацията, предоставена от държавата членка, Комисията също така ще прецени дали от технологична и икономическа гледна точка са осъществими по-чисти алтернативи със същите мощности, с подобна времева рамка и със сравними разходи. Например Комисията може да поиска информация относно алтернативни решения, обмисляни от държавата членка, като например изграждането на мащабни проекти за производство на възобновяема енергия с равностойна мощност. Освен това, когато е възможно, допълнителната инфраструктура за доставки на газ следва да бъде ориентирана към бъдещето, за да може да се улесни устойчивостта ѝ в дългосрочен план чрез смяна на предназначението ѝ за използване с устойчиви горива. Така например държавите членки следва да обяснят дали инфраструктурата ще може да работи със 100 % чист водород или негови производни и ако това не е възможно, да посочат свързаните с това причини.

- **Съответната държава членка е положила достатъчно усилия, за да ограничи потенциалните вреди за екологичните цели по смисъла на член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852, когато това е осъществимо, и за да ограничи вредите чрез други мерки, включително мерките в главата за REPowerEU.**

При своята оценка Комисията ще разгледа цялостните усилия, които държавата членка полага, за да ограничи вредите за шестте екологични цели, посочени в член 17 от Регламент (ЕС) 2020/852, включително чрез мерки, които са представени в главата за REPowerEU.

Мерките, описани в главата за REPowerEU, следва да бъдат предприети в съответствие с приложимата правна рамка на ЕС и националната правна рамка в областта на околната среда. Това ще спомогне за смекчаване на вредите, по-специално чрез контролиране и предотвратяване на замърсяването и опазване на биологичното разнообразие и водните обекти, по-специално чрез екологични оценки. Усилията, които държавите членки полагат обаче, следва, когато е възможно, да включват елементи, целящи да ограничат потенциалните вреди за екологичните цели. Например по отношение на целта за смекчаване на последиците от изменението на климата държавите членки се насърчават да предоставят информация относно планираните мощности и прогнозираното използване на проекта, за да докажат, че мащабът не надхвърля необходимото за задоволяването на нуждите на ЕС от сигурност на енергийните доставки в краткосрочен план. Що се отнася до адаптирането към изменението на климата, може да се проведе подходяща оценка на риска по отношение на климата, с цел да се ограничи рискът от климатични опасности за функционирането на проекта. Държавите членки следва да полагат усилия да избягват значителни вреди за останалите екологични цели.

- **Мярката не застрашава постигането на целите на ЕС в областта на климата за 2030 г. и неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г., въз основа на качествени съображения.**

При оценката си Комисията ще вземе предвид мощностите по проекта и дали той е изготвен по такъв начин, че да позволява посрещане на непосредствените нужди от сигурност на енергийните доставки с оглед на общата цел да се намали зависимостта от изкопаеми горива от Русия и да се диверсифицират източниците на енергийни доставки. Ще бъде разгледано също така и дали мярката е съобразена с по-широката политика по въпросите на енергетиката и климата, определена от държавата членка в нейния национален план в областта на енергетиката и климата. Освен това ще бъде разгледан по-широкият набор от мерки в главата за REPowerEU и ПВУ с оглед на техния принос за постигане на целите на ЕС в областта на климата за 2030 г. и неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.

- **Мярката се планира да бъде приведена в действие до 31 декември 2026 г.**

Комисията ще оцени графика на всеки представен проект, за да се увери, че се очаква мярката да бъде въведена в действие до 31 декември 2026 г. За тази цел на държавите членки се препоръчва да предоставят информация относно състоянието на изпълнението на проекта, както и пътна карта, с която да докажат, че привеждането в действие е постижимо до 2026 г.

Както се изисква съгласно с член 21в, параграф 8, приходите, предоставени в съответствие с член 10д, параграф 1 от Директива 2003/87/ЕО, не следва да допринасят за реформи и инвестиции, за които се прилага дерогацията от ПНЗВ. За тази цел Комисията ще гарантира, че прогнозните разходи за реформите и инвестициите, за които не се прилага дерогацията от ПНЗВ, съответстват най-малко на разпределената на държавната членка допълнителна безвъзмездна финансова подкрепа за REPowerEU въз основа на член 21а от Регламента за МВУ (приходите от СТЕ).

Освен това общият размер на прогнозните разходи за мерките, за които се прилага дерогацията от ПНЗВ, не може да надвишава 30 % от общите прогнозни разходи за мерките, включени в главата за REPowerEU. Този праг може да бъде изчислен, като сумата на прогнозните разходи за тези мерки се раздели на сумата на прогнозните разходи за всички мерки, съдържащи се в главата за REPowerEU.

Нагледни примери за вида информация, която държавите членки могат да предоставят:

Какво ще оценява Комисията?	Какви сведения могат да предоставят държавите членки в подкрепа на оценката?
Дали мярката е необходима и пропорционална за посрещане на непосредствените нужди от сигурност на енергийните доставки	<ul style="list-style-type: none"> — Описание на последиците от прекъсването на доставките на газ/нефт от Русия и прогнозни мощности и приложение на мярката за заместване на тези доставки; — прогнози за търсенето на газ/нефт, например въз основа на работата по актуализирането на националните планове в областта на енергетиката и климата; — разглеждане на по-чисти алтернативни решения, съпоставими по отношение на графика, разходите и мощностите (например осъществими широкомащабни проекти за възобновяема енергия, съвместимост на тръбопроводите или съоръженията за експлоатация със 100 % чист водород, с цел да се избегнат ефектите на технологично закрепостяване, конструктивни характеристики, които позволяват смяна на предназначението); — обяснение на приноса за енергийната сигурност на Съюза като цяло или за тази на няколко държави членки. Обяснение защо мащабът на мярката не надхвърля необходимото за постигането на целите на мярката.
Цялостните усилия, които държавата членка е предприела, за да ограничи потенциалните вреди за екологичните цели	<ul style="list-style-type: none"> — Съответни доказателства за усилията за ограничаване на евентуалните вреди от мярката за околната среда (например заключения от подходяща оценка на риска за климата, резултати от екологични оценки); — обяснение на начина, по който другите мерки, включително тези в главата за REPowerEU и в ПВУ, предотвратяват нанасянето на вреди на екологичните цели.
Дали мярката не застрашава постигането на целите на ЕС в областта на климата за 2030 г. и неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.	<ul style="list-style-type: none"> — Принос от други мерки, включително тези в главата за REPowerEU и в ПВУ, за постигане на целите и задачите в областта на климата; — привеждане в съответствие с целите в областта на климата, заложи в пакета „Подготвени за цел 55“, и потенциално интегриране на мярката в първоначалните или актуализираните национални планове в областта на енергетиката и климата, с което се доказва, че мярката не застрашава постигането на целите на ЕС в областта на климата и неговата цел за постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г.
Планира се мярката да бъде приведена в действие до 31 декември 2026 г.	<ul style="list-style-type: none"> — График и пътна карта на проекта, включително очаквано състояние на функционална готовност на 31 декември 2026 г. (състояние на процедурите по възлагане и разрешаване на представените проекти, одобрения и разрешителни).

4. Трансгранично и многонационално измерение и ефект

Трансграничните инфраструктурни и многонационални проекти са важни за постигането на целите на REPowerEU в средносрочен план и се насърчават в рамките на REPowerEU. Счита се, че мерките имат трансгранично или многонационално измерение или ефект, ако допринасят за осигуряването на енергийните доставки в Съюза като цяло или ако намаляват зависимостта от изкопаеми горива и/или търсенето на енергия.

Регламентът за REPowerEU включва допълнително изискване в член 18, параграф 4, буква з) относно трансгранични или многонационални проекти. В своите глави за REPowerEU държавите членки ще трябва да посочат за кои мерки в главата, включително, наред с другото, мерките за справяне с предизвикателствата, идентифицирани в най-новата оценка на нуждите на Комисията, се счита, че имат трансгранично или многонационално измерение и ефект. Освен това държавите членки трябва да посочат дали общите прогнозни разходи за тези мерки представляват най-малко 30 % от общите прогнозни разходи за мерките, съдържащи се в главите за REPowerEU. Ако прогнозните разходи за тези мерки представляват сума, по-малка от 30 %, държавите членки следва да предоставят обяснение за причините за това.

Трансгранични инфраструктурни проекти (съгласно член 21в, параграф 1 от Регламента за МВУ)

Трансграничните проекти обхващат инфраструктурни проекти (преносни мрежи, разпределителни мрежи и инфраструктура за съхранение), които имат за цел да осигурят енергийните доставки с оглед преодоляване на съществуващите пречки. За тази цел Комисията ще вземе предвид най-новата си оценка на потребностите от май 2022 г.

При извършването на оценката си Комисията ще разглежда и проекти с многостранно измерение, например проекти, осъществявани по едно и също време в различни държави членки, проекти, които са част от по-голям коридор в няколко държави членки, или проекти, осъществявани на национално равнище със значително въздействие върху съседните държави членки.

За да се постигнат по най-добрия начин целите на REPowerEU в рамките на ограничения срок на МВУ, Комисията ще приложи пропорционален подход и ще вземе предвид географското положение, както и непосредствените и дългосрочните предизвикателства в областта на енергетиката за всяка държава членка.

Мерки за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и търсенето на енергия

Трансграничното или многонационалното въздействие на мерките в главата за REPowerEU не трябва да се разбира в тесен смисъл като ограничено до проекти, включващи трансгранична инфраструктура.

Като се имат предвид интеграцията на енергийните пазари между държавите членки и допълнителната взаимосвързаност между енергийните миксове на държавите членки, може да се счита, че проектите, които оказват значително въздействие върху търсенето и предлагането на енергия (по-специално на газ и електроенергия), оказват влияние върху баланса между търсенето и предлагането в няколко държави, както и върху трансграничните потоци.

Мерките, които допринасят за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива и/или на търсенето им, за отстраняването на пречките във вътрешните енергийни потоци или за улесняване на внедряването и интегрирането на проекти за възобновяема енергия (като пренос на електроенергия, разпределителни мрежи и активи за съхранение на енергия), обикновено имат трансграничен ефект и следва да се отчитат при изчисляването на целта от 30 %.

Поради това за целите на оценката на трансграничните или многонационалните ефекти Комисията ще разгледа мерки, които са свързани, но не се изчерпват само с енергийната ефективност, внедряването на възобновяеми енергийни източници, внедряването на термопомпи, декарбонизацията на промишлеността, разпределителните мрежи и водорода от възобновяеми/изкопаеми горива.

За всяка мярка държавата членка ще трябва да представи кратко обяснение на трансграничното измерение на инвестицията, в т.ч. на очаквания ефект върху трансграничните енергийни потоци.

5. Оценка на главата за REPowerEU

Реформите и инвестициите, включени в главата за REPowerEU и финансирани по линия на МВУ, ще представляват неразделна част от ПВУ. Те следва да отговарят на всички условия по член 18 и да подлежат на критериите за оценка, определени в член 19 и приложение V, освен ако не е посочено друго, по-специално във връзка с цифровото маркиране съгласно член 19, параграф 3, буква е) и раздел 2.6 от приложение V към Регламента за МВУ.

Критерий за оценка, свързан с целите на REPowerEU

Реформите и инвестициите, включени в главите за REPowerEU, ще бъдат оценявани по допълнителен критерий за оценка, посочен в приложение V, раздел 2.12 от Регламента за МВУ, свързан с техния ефективен принос към постигането на целите на REPowerEU. Съгласно приложение V към Регламента за МВУ, по време на своята оценка Комисията взема под внимание следните елементи и преценява:

- дали мерките подобряват енергийната инфраструктура и съоръжения с цел посрещане на непосредствените нужди от сигурност на доставките на газ, включително втечен природен газ (ВПГ), и по-специално с цел да се даде възможност за диверсификация на доставките в интерес на Съюза като цяло; дали когато се прилага дерогацията по член 21в, параграф 3, буква а), подобренията на инфраструктурата и съоръженията за доставки на нефт с цел посрещане на непосредствените нужди от сигурност на доставките също са допустими; или

- дали мерките повишават енергийната ефективност в сградите и критичната енергийна инфраструктура, декарбонизацията на промишлеността, увеличаването на производството и потреблението на биометан от устойчиви източници и на водород от възобновяеми източници или добиван без изкопаеми горива, както и увеличаването на дела и ускоряването на внедряването на възобновяема енергия; или
- дали допринасят за справяне с енергийната бедност и, когато е уместно, дали отдават подходящ приоритет на нуждите на засегнатите от енергийна бедност, както и на намаляването на уязвимостта през предстоящите зимни сезони; или
- дали стимулират намаляването на търсенето на енергия; или
- дали способстват за справяне с вътрешните и трансграничните участъци със затруднения при преноса и разпределението на енергия, дали подпомагат за съхранението на електроенергия и ускоряването на интеграцията на възобновяеми енергийни източници, или дали подкрепят транспорта с нулеви емисии и инфраструктурата за такъв транспорт, включително железниците; или
- дали подкрепят горепосочените цели чрез ускорена преквалификация на работната сила в областта на екологичните и свързаните с тях цифрови умения, както и чрез подкрепа на веригите за създаване на стойност в областта на суровините от изключителна важност и технологиите, свързани с екологичния преход.

Освен това държавите членки следва да докажат също и че главите за REPowerEU са съгласувани с другите им усилия за постигане на целите на REPowerEU. Информацията, предоставена от държавите членки по тази точка, следва да включва кратко описание на основните реформи и инвестиции, които не са финансирани по линия на МВУ и които са насочени към постигане на целите на REPowerEU във времевата рамка на МВУ, както и обяснение как тези усилия си взаимодействат с целите на REPowerEU.

Оценка на трансграничното и многонационалното измерение или ефект

В съответствие с изменения член 19 оценката на Комисията на актуализирания ПВУ ще включва допълнителен критерий за оценка, свързан с трансграничното или многонационалното измерение или ефект на реформите и инвестициите в главата за REPowerEU. При своята оценка Комисията, в съответствие с приложение V, ще вземе предвид следните елементи:

- 1) дали мярката допринася за сигурността на доставките в Съюза чрез преодоляване на предизвикателствата, установени в най-новата оценка на нуждите, изготвена от Комисията, дали е в съответствие с целите на REPowerEU, като се вземат предвид финансовото участие на съответната държава членка и географското ѝ положение.

ИЛИ

- 2) дали се очаква прилагането на предвидената мярка да допринесе за намаляване на зависимостта от изкопаеми горива (по отношение на предлагането и търсенето) и за намаляване на търсенето на енергия (независимо дали става въпрос за електроенергия, газ, изкопаеми горива и т.н.).

В съответствие с изменения член 20, параграф 5 Комисията ще включи в своята оценка на изменен ПВУ, съдържащ глава за REPowerEU, обобщение на предложените мерки от главата за REPowerEU, които имат трансгранично или многонационално измерение или ефект. Това обобщение ще бъде изложено в РИС.

Ако прогнозните разходи за тези мерки представляват по-малко от 30 % от прогнозните разходи за всички мерки, съдържащи се в главата за REPowerEU, в обобщението ще се представи обяснение защо тази индикативна цел не е постигната, например като се докаже, че други мерки, включени в главата за REPowerEU на държавата членка, отговарят по-добре на целите на REPowerEU или че няма достатъчно налични практически осъществими проекти с трансгранично или многонационално измерение или ефект, по-специално, като се има предвид срокът на действие на Механизма.

Актуализиране на критерия за оценка, свързан с целта в областта на климата от 37 %

В допълнение към целта в областта на климата в размер най-малко на 37 % от общо разпределените средства по плана, самата глава за REPowerEU също следва да постигне цел в областта на климата от най-малко 37 % въз основа на общите прогнозни разходи за мерките, включени в главата за REPowerEU.

Прагът може да се изчисли, като сумата на прогнозните разходи за мерките с принос към климата, включени в главата за REPowerEU, се раздели на сумата на прогнозните разходи за всички мерки, съдържащи се в главата за REPowerEU.

Освобождение от задължението за принос към целта в областта на цифровите технологии от 20 %

В съответствие с член 21в, параграф 5 от Регламента за МВУ реформите и инвестициите, включени в главите за REPowerEU, които ще бъдат финансирани по МВУ, ще бъдат предмет на методиката за цифрово маркиране, посочена в член 19, параграф 3, буква е) и приложение VII към Регламента за МВУ. Подкрепата за мерките по главата за REPowerEU обаче няма да се взема предвид при изчисляването на това дали е постигната целта от 20 % в областта на цифровите технологии.

Въпреки че реформите и инвестициите, представени в главите за REPowerEU, са изключени от изчисляването на целта в областта на цифровите технологии, държавите членки трябва да предоставят качествено обяснение за това как мерките в техните планове за възстановяване и устойчивост, включително онези в главите за REPowerEU, се очаква да допринесат за цифровия преход и произтичащите от него предизвикателства. Държавите членки се приканват да представят предложения за инвестиции в областта на цифровите технологии, свързани с целите на REPowerEU. Такива инвестиции може да включват например:

- цифровизация на енергийните мрежи, включително интелигентни мрежи;
- внедряване на интелигентни измервателни уреди и системи и датчици за интелигентно зареждане и интелигентно управление, съчетани с дейности по саниране с цел постигане на енергийна ефективност;
- неутралност по отношение на климата на централите и мрежите за данни и повторно използване на тяхната отпадна топлина;
- киберсигурност на енергийната система, която е от жизненоважно значение от гледна точка на сигурността на доставките;
- инфраструктури за данни, за да се даде възможност за всеобхватно развитие на реакцията на потреблението (например с общото европейско пространство за енергийни данни) и съхраняването на енергия;
- мерки за цифровизация на транспорта, които отчасти са насочени към намаляване на емисиите на парникови газове;
- мерки за цифровизация на обработването на безвъзмездни средства за ремонти за постигане на енергийна ефективност;
- мерки за цифровизация на системите за социална сигурност, позволяващи правилно идентифициране на домакинствата, изложени на риск от бедност, и модулиране на интензитета на финансовата помощ;
- цифрови умения или приложения за овластяване на потребителите на енергия.

И накрая, за да се подкрепи амбицията на МВУ в областта на цифровите технологии, цифровото маркиране ще продължи да се прилага за всички мерки, предложени при преразглеждането на ПВУ, които не попадат в обхвата на член 21в, параграф 1 от Регламента за REPowerEU.

II. Общи насоки за изменението на ПВУ

В разделите по-долу се представя преглед на елементите, които държавите членки следва да отразят в своите изменени ПВУ. В настоящите насоки се разглеждат най-често повдиганите от държавите членки въпроси и се предоставят практически насоки за структуриране на допълнението към ПВУ в съответствие с изискванията на член 18 от Регламента за МВУ. За да се осигури последователност при представянето на допълнението и на ПВУ, структурата по-долу следва Насоките за ПВУ от януари 2021 г. Държавите членки се насърчават да продължат да използват същата структура за своите ПВУ и да ограничат промените до съществуващите раздели на ПВУ.

1. Цели на измененията

Всеобхватен и адекватно уравновесен отговор на икономическото и социалното положение/принос към шестте стълба

Измененият ПВУ следва да продължи да представлява всеобхватен и адекватно уравновесен отговор на икономическото и социалното положение и да допринася по подходящ начин за всичките шест стълба на член 3 от Регламента за МВУ. С промените в първоначалния план този баланс следва да се запази или, ако бъде изменен, измененията следва да бъдат обосновани, като се покаже, че това е в съответствие с новите предизвикателства и/или новото разпределение на финансовите средства на държавата членка. За тази цел държавите членки следва да опишат как измененият ПВУ продължава да представлява всеобхватен и адекватно уравновесен отговор на икономическото и социалното положение на съответната държава членка. Ако промените в плана са незначителни, държавите членки могат просто да приемат, че приносът към шестте стълба продължава да бъде уравновесен, без да е необходимо да се предоставят подробни допълнителни обяснения.

Държавите членки следва да насочат новите мерки към съответните стълбове, като обяснят съответния принос. Ако в измененния план се премахват или намаляват някои мерки, в него следва да се обясни как цялостният принос на плана към засегнатите стълбове ще продължи да бъде достатъчен. Когато е уместно, в това обяснение следва да се направи връзка между отменените мерки и всички нови мерки, предложени като заместител на първите, като се направи препратка към засегнатите стълбове.

В предоставените обяснения следва надлежно да се отчита всяко ново развитие в държавата членка или в политиките на ЕС, засягащи шестте стълба. Държавите членки се насърчават по-специално да разгледат по какъв начин въздействието на последните геополитически събития ще се изрази в допълнителен принос на плана към стълба на екологичния преход с оглед на целите на плана REPowerEU. В този контекст са приемливи допълнения с допълнителни мерки, които обхващат само един или два от стълбовете, доколкото това е оправдано от новите предизвикателства, пред които са изправени държавите членки.

Връзка със специфичните за всяка държава препоръки (СДП) и европейския семестър

В измененния ПВУ, включващ допълнителни реформи и инвестиции, както и искания за получаване на повече средства, следва да се вземат предвид всички предизвикателства, установени в съответните СДП, включително приетите от Съвета през циклите на европейския семестър за 2019 г. и 2020 г., както и през следващите цикли на европейския семестър до датата на оценката на изменените ПВУ ⁽¹²⁾. Издадените през цикъла за 2022 г. и цикъла за 2023 г. СДП, след като бъдат приети от Съвета, ще бъдат от особено значение, особено за изготвянето на главите за REPowerEU. В годишните доклади за държавите се прави равностойна на напредъка по прилагането на мерките, включени в ПВУ, като се изтъкват примери за важни реформи и инвестиции, свързани с достигнати ключови етапи в съответствие с предишните СДП и се набелязват ключови значителни или нововъзникнали предизвикателства, които не са описани в достатъчна степен в ПВУ и които са в основата на нови СДП.

При преразглеждането на своите планове държавите членки трябва да продължат да се борят по ефективен начин с предизвикателствата, посочени в съответните специфична за всяка държава препоръки (СДП), включително тези, приети от Съвет в рамките на циклите на семестъра за 2022 г. и (когато е уместно) 2023 г., както и по късните цикли на семестъра до датата на оценката на измененния ПВУ.

Преразглеждането с цел понижаване на максималното финансово участие не засяга необходимостта да се отговори на всички или на значителна част от съответните СДП, тъй като реформите по принцип не са скъпо струващи. Поради това даден изменен ПВУ, за който не се изисква допълнително финансиране, ще трябва да запази същото равнище на амбициозност като в първоначално приетия план, особено що се отнася до реформите, насочени към изпълнение на СДП.

За държавите членки, чието максимално финансово участие по МВУ (значително) се увеличава, пълният набор от СДП за 2019, 2020 и 2022 г. трябва да бъде взет предвид при допълването на първоначалните планове. Това се отнася по-специално за допълнителните нужди от реформи и инвестиции, установени в рамките на европейския семестър за 2022 г., включително реформите и инвестициите, свързани с необходимостта от намаляване на енергийната зависимост.

За държавите членки, използващи своите заеми единствено за целите, свързани с REPowerEU, и които не се възползват от значително увеличение на безвъзмездните средства по линия на МВУ, Комисията специално ще разгледа СДП, свързани с енергетиката. В случай че след приемането на СДП за 2023 г. от Съвета бъдат подадени допълнения към плана, те също ще трябва да бъдат взети под внимание. Представянето на допълнения е също така възможност за справяне с предизвикателствата, установени при предишните цикли на европейския семестър, които не са разгледани или са разгледани само частично в приетите преди това ПВУ.

При изготвянето на допълнения държавите членки следва да гарантират, че въздействието на предложените промени върху фискалната устойчивост е в съответствие с най-скорошните СДП, свързани с фискалните и фискално-структурните въпроси, както са одобрени от Съвета. Освен това държавите членки от еврозоната следва да гарантират, че актуализираните мерки са съгласувани с приоритетите, определени в най-новата препоръка относно икономическата политика на еврозоната, и по-специално с елементите, свързани с енергетиката, както е приета от Съвета.

⁽¹²⁾ Като част от редовния цикъл на европейския семестър Комисията обикновено предлага специфични за всяка държава препоръки към края на май/началото на юни, одобрени от Европейския съвет и окончателно приети от Съвета в началото на юли.

Общо въздействие на ПВУ

В съответствие с Насоките за ПВУ от 2021 г. държавите членки следва да обяснят до каква степен се очаква предложените промени да изменят цялостното въздействие на техните ПВУ. В това обяснение следва да се представи очакваното въздействие на изменения ПВУ като цяло, като се вземат предвид добавените или премахнатите мерки. Следва да бъдат отразени следните елементи:

- макроикономически и социални перспективи;
- обяснение на макроикономическото и социалното въздействие на ПВУ, в съответствие с член 18, параграф 4 от Регламента за МВУ;
- устойчивост;
- сближаване.

Държавите членки се приканват да предоставят актуализирани данни за въздействието на техните изменени ПВУ, доколкото измененията на ПВУ са значителни по същество и/или по размер. По този начин държавите членки могат да разчитат на информацията, представена в националните им програми за реформи, и могат да използват препратки, ако е необходимо. Обхватът на предоставената нова информация следва да бъде пропорционален на промените, предложени в допълнението.

Сближаване

Въздействието на предложените промени върху съгласуваността на изменения ПВУ следва да бъде представено чрез разясняване на взаимодействията между новите или изменените мерки и мерките, включени в приетия по-рано ПВУ, като се посочат както запазените, така и премахнатите в изменения план мерки. Държавите членки се приканват също така да обяснят как се поддържа цялостният баланс между реформите и инвестициите. Новите или изменените мерки не следва да създават несъответствия и не следва да влошават цялостната съгласуваност на ПВУ.

В съответствие с член 17, параграф 3, член 18, параграф 4н и съображение 62 от Регламента на МВУ (вж. също по-долу) трябва да се посочи и съгласуваността с одобрените споразумения и програми за партньорство в рамките на политиката на сближаване.

Равенство между половете и равни възможности за всички

Държавите членки следва да опишат как промените влияят върху приноса на техните изменени ПВУ за постигане на целите за равенство между половете и равни възможности за всички. В контекста на последните събития намаляването специално за групите в неравностойно положение на рисковете от енергийна бедност е от жизненоважно значение.

За тази цел е препоръчително държавите членки да следват Насоките за ПВУ от 2021 г., като същевременно отразят последните развития, например чрез:

- обмисляне на най-добрия начин за включване на тези цели, свързани с равенството между половете и равните възможности за всички, в процеса на изпълнение и мониторинг, като се вземе предвид натрупаният досега опит при изпълнението на плановете им;
- осигуряване на участието на органите по въпросите на равенството и недискриминацията в изпълнението на ПВУ, например като част от съответните органи за мониторинг;
- по-добро отразяване на тези цели в преразгледаните ключови етапи и цели, например чрез разбивка по пол, възраст, увреждане или расов или етнически произход, когато това е възможно.

Обхватът на предоставената нова информация следва да бъде пропорционален на промените, предложени в допълнението.

Държавна помощ

Правилата за държавна помощ се прилагат изцяло за допълнителните или преразгледаните реформи и инвестиции. Отговорност на всяка държава членка е да гарантира, че тези реформи и инвестиции са в съответствие с правилата на ЕС за държавните помощи, по-специално с принципа на пропорционалност, и да спазва приложимите процедури за държавни помощи.

Във връзка с това в Насоките на Комисията относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г. („СЕЕАГ“) ⁽¹³⁾ са предоставени препоръки относно това как Комисията ще оценява съвместимостта на мерките за опазване на околната среда, включително мерките за опазване на климата, и мерките за подпомагане на енергетиката, които са предмет на задължението за уведомяване съгласно член 107, параграф 3, буква в) от ДФЕС. Освен това в Общия регламент за групово освобождаване (ОРГО), преразглеждан към настоящия момент, конкретни категории държавна помощ са обявени за съвместими с Договора, при условие че отговарят на ясни условия, и тези категории се освобождават от изискването за предварително уведомяване и одобрение от Комисията. Например по отношение на мерките, допринасящи за постигането на целите на REPowerEU, държавите членки се насърчават да вземат предвид разпоредбите на раздел 4 от ОРГО относно помощта за научни изследвания, развойна дейност и иновации и раздел 7 относно помощта за опазване на околната среда.

Временната рамка за държавната помощ при кризи, приета от Комисията на 23 март 2022 г. в подкрепа на икономиката на ЕС в контекста на нахлуването на Русия в Украйна, може да бъде от значение и за оценката на държавната помощ на мерките по МВУ в отделни случаи, когато с помощта се отстраняват икономическите последици след агресията на Русия срещу Украйна. Понастоящем Комисията оценява възможни актуализации на Временната рамка за държавната помощ при кризи и на ОРГО, като например разширяване на техния обхват и повишаване на праговете за уведомяване, което в резултат следва да улесни разрешаването на мерките на МВУ/REPowerEU. Освен това, тъй като голям брой държави членки са включили инвестиции, свързани с важни проекти от общоевропейски интерес (ВПОИ) в своите ПВУ, одобряването на проекти, свързани с ВПОИ, ще бъде допълнително рационализирано и опростено. Това е важно, за да се гарантира навременното изпълнение на тези инвестиции и завършването им до крайния срок, определен в Регламента за създаване на МВУ, т.е. до 31 август 2026 г. Навременното и успешно изпълнение на тези водещи проекти ще бъде от ключово значение за приноса на МВУ към осъществяването на екологичния и цифровия преход и за цялостния им успех.

Съгласно Насоките за ПВУ от 2021 г. и съответния образец към тях държавите членки се приканват да посочат в изменените си ПВУ за всяка нова или преразгледана реформа и инвестиция дали считат, че за мярката се изисква уведомление за държавна помощ, и ако това е така, да посочат графика за представяне на предварителното уведомление и уведомлението. Ако държавата членка счита, че за мярката не се изисква уведомяване, тя следва да включи позоваване на съществуващото решение или разпоредби за разрешаване на държавна помощ в ОРГО или в други регламенти за групово освобождаване, които се считат за приложими към мярката, заедно със съответните обосновки или с описание на причините, поради които мярката не се определя като държавна помощ. При планирането на графика за изпълнение на съответните ключови етапи и цели държавите членки трябва да осигурят достатъчно време, за да може Комисията да разреши всяка държавна помощ, която може да се съдържа в съответните инвестиционни мерки и за която се изисква уведомление за държавна помощ. Комисията е готова да предостави предварителни насоки на държавите членки относно съответствието на всяка инвестиция, предвидена в техните изменени ПВУ, с регулаторната рамка за държавната помощ. Държавите членки се насърчават да споделят с Комисията своя график за (предварително) уведомяване, за да се осигури достатъчно време предварително.

Въз основа на предишния опит с мерките, включени в ПВУ и прегледани от гледна точка на държавната помощ, комуникацията на ранен етап със службите на Комисията при изготвянето на ПВУ е от основно значение за бързата оценка на съобщените мерки от гледна точка на държавната помощ. Държавите членки се приканват да започнат обсъждания със службите на Комисията, за да се възползват в пълна степен от възможностите, предоставени от различните рамки за държавна помощ, за да разработят мерки в съответствие с приложимите правила.

Помощта за намаляване на текущите разходи на предприятията е разрешена само в ограничен брой ситуации и при спазване на строги условия. Държавите членки, обмислящи мярка, в която е включен този вид помощ, следва да гарантират, че тя отговаря на приложимите условия, определени в съответната рамка за държавна помощ.

Въпреки че до 2026 г. правилата за държавна помощ може да претърпят развитие, следва да се припомни, че съгласно правилата за държавна помощ съответният момент за оценката на дадена мярка е този, в който е отпусната държавната помощ, т.е. моментът, в който на бенефициера е предоставено юридически упражняемо право да получи тази помощ. Докато съответната рамка за държавна помощ предвижда основание за съвместимост на дадена мярка към този момент, тя може да бъде приложена (държавната помощ може да бъде изплатена и инвестициите могат да бъдат извършени) дори ако в следствие настъпят промени в правилата за държавна помощ.

⁽¹³⁾ SEC(2022) 70 final — SWD(2022) 19 final — SWD(2022) 20 final.

2. Описание на промените

Съгласно Насоките за ПВУ от 2021 г. и съответния образец към тях този раздел следва да бъде структуриран по компоненти. Разделът следва да бъде изготвен само за онези компоненти, за които са направени промени. В него не следва да се повтаря информацията, дадена в други раздели, а да се посочи какви промени са направени в сравнение с приетия по-рано ПВУ (с точни препратки към съответните раздели и мерки). Държавите членки могат да разчитат на съществуващите компоненти за добавяне на малък брой реформи и инвестиции по същата тема (например нова мярка за саниране на сгради може да бъде добавена към съществуващ компонент за енергийно саниране). Държавите членки могат също така да добавят напълно нови компоненти в случай на нови инвестиции и реформи с различни приоритети.

Описание на реформите и инвестициите

За всеки компонент, при който има промени в основните мерки, държавите членки следва да посочат кои инвестиции или реформи са „добавени“, „премахнати“ или „изменени“ в сравнение с предходните ПВУ.

Използване на финансови инструменти и бюджетни гаранции

Мерките под формата на финансови инструменти и бюджетни гаранции могат да бъдат привлекателно решение за осъществяване на инвестициите, предвидени в ПВУ, по няколко причини:

- финансовите инструменти могат да включват връщане на главницата, получена от бенефициерите, обратно на държавата членка, като по този начин се ограничава създаването на публичен дълг в дългосрочен план;
- чрез тях трябва да бъде възможно повторното използване на потоците, включително изплащането на главницата, когато е уместно (например като фондове за заеми и схеми за дялово участие), за същите цели на политиката, включително след 2026 г., и/или за изплащане на заемите по МВУ;
- те могат да послужат за финансиране на множество малки инвестиции по съгласувана рамка, като например публични гаранции и заеми с благоприятни условия за енергийна ефективност на сгради, и да улеснят достигането до потенциални бенефициери чрез децентрализирани партньорски структури;
- те могат да спомогнат за мобилизиране на допълнителни финансови ресурси или съвместни инвестиции, по-специално от частни дружества и частни финансови институции.

Като черпят от опита, натрупан от съществуващите ПВУ, държавите членки могат да разгледат следните видове финансови инструменти:

- гаранционни инструменти и преференциални заеми за намаляване на разходите за заеман капитал по схеми за обновяване на сгради с цел енергийна ефикасност;
- публично-частни споразумения за закупуване на електроенергия за инвестиции във възобновяеми енергийни източници;
- рефинансиране по европейската класификация на уменията, компетентностите, квалификациите и професиите („ESCO“) с постигане на подобрения на енергийната ефективност при методите на производство, нежилищните сгради и сградите с много апартаменти;
- капиталови инвестиции в дружества или фондове за дялово участие в подкрепа на екологичния преход ⁽¹⁴⁾.

В приложение I се предоставя допълнителна информация относно използването на финансовите инструменти в рамките на МВУ и възможността за принос към гаранцията InvestEU чрез раздел „Държави членки“ въз основа на опита, придобит по време на подготовката и прилагането на първоначалните ПВУ.

Екологични и цифрови измерения

Държавите членки следва да обяснят до каква степен техните изменени ПВУ ще допринесат за екологичния преход и за намаляване на енергийната зависимост на ЕС, както и за ориентиран към бъдещето цифров преход и стабилен цифров единен пазар или за преодоляване на произтичащите от него предизвикателства. Това може да включва мерки за научни изследвания и иновации със съответен график. И двата прехода трябва да се считат за взаимно подсилващи се в съответствие с концепцията за двоен преход и ще бъдат разглеждани съвместно от Комисията.

⁽¹⁴⁾ Особено за МСП.

Екологосъобразното измерение на мерките по ПВУ ще продължи да се оценява както по качествен подход (връзката между тези мерки и предизвикателствата в областта на енергетиката, климата и околната среда на всяка държава членка), така и по количествен подход (общият принос на изменения ПВУ към целите в областта на климата — включително главата за REPowerEU — както и целите на главата за REPowerEU отделно, трябва да възлизат най-малко на 37 % от общия размер на отпуснатите финансови средства по плана).

Държавите членки се приканват да обяснят как техният изменен ПВУ ще допринесе за постигането на целите на ЕС в областта на климата, залегнали в Закона за климата, и как в него се вземат предвид целите в областта на климата, съгласувани на политическо равнище през декември 2022 г., и останалите части от пакета „Подготвени за цел 55“, предложени през юли и декември 2021 г. В пакета „Подготвени за цел 55“ се определят законодателни действия, чиято цел е политиките в областта на климата, енергетиката, земеползването, транспорта и данъчното облагане да станат пригодни за намаляване на нетните емисии на парникови газове с най-малко 55 % до 2030 г. и за постигане на неутралност по отношение на климата, която е залегнала в Европейския закон за климата.

Цифровото измерение на мерките по ПВУ също ще продължи да се оценява както по качествен, така и по количествен подход. На 9 март 2021 г. Европейската комисия представи „Цифров компас до 2030 г.: европейският път за цифровото десетилетие“, структуриран около четири основни точки: умения, сигурни и устойчиви цифрови инфраструктури, цифрова трансформация на предприятията и цифровизация на обществените услуги. В него се определят амбициозни цели на равнището на ЕС по всяка от тези точки с перспектива до 2030 г. Това беше последвано от предложение за решение относно програмата за политиката до 2030 г. „Път към цифровото десетилетие“, което влезе в сила на 9 януари 2023 г. С програмата ще бъде създадена управленска структура, чрез която държавите членки и Комисията ще си сътрудничат по структуриран начин за постигане на целите, и ще се улесни изпълнението на многонационални проекти. Държавите членки се приканват да посочат как всички допълнителни или изменени мерки за справяне с цифровия преход или произтичащите от него предизвикателства ще допринесат за четирите основни точки и за постигането на целите за 2030 г.

Що се отнася до подхода на количествено изчисляване, общият принос на изменения ПВУ към целите, свързани с цифровизацията, трябва да възлиза на поне 20 % от общия размер на отпуснатите финансови средства по плана, като се изключат мерките, обхванати в главата за REPowerEU.

Проследяване на действията в областта на климата и цифрово маркиране

Целта в областта на климата от 37 % и целта в областта на цифровите технологии от 20 %, определени в член 19, параграф 3, букви д) и е) от Регламента за МВУ, остават задължителни в случай на промени в ПВУ, независимо от основанията, довели до тези промени (с изключение на разходите за мерките, включени в главата за REPowerEU по отношение на цифровата маркировка); мерките, обхванати от главите за REPowerEU, не се вземат предвид при изчисляването на целта, свързана с цифровизацията). Ето защо е важно държавите членки да вземат предвид общия размер на разпределените средства по ПВУ, когато въвеждат преразглеждане на своите ПВУ, включително когато преразглежданото финансово участие е увеличено или намалено.

Поради това държавите членки следва да обяснят за всяка нова или изменена мярка какъв е приносът към целите в областта на климата и цифровите технологии, като следват Насоките за ПВУ от 2021 г. Ще бъде необходима нова оценка на маркирането, за да се провери дали постигането на двете цели продължава, в случай че общите прогнозни разходи за ПВУ или разходите за мерки с климатична или цифрова маркировка бъдат променени. Оценка на маркирането ще трябва да се извърши и в случай на промени в първоначалния обхват, естество или структура на съществуваща мярка.

Важно е да се отбележи, че и двете цели се изчисляват за изменения ПВУ *като цяло*, като те обхващат както приетия по-рано ПВУ, така и допълнението, с изключение на разходите за мерките, включени в главата за REPowerEU по отношение на цифровата маркировка. Приносът в областта на климата и цифровите технологии ще бъде преизчислен за изменения ПВУ, като се вземат предвид промените в мерките по ПВУ и гореспомнатите изменени общи прогнозни разходи. Приносът в областта на климата ще бъде сравнен с общия размер на разпределените средства по ПВУ, включително за главата за REPowerEU. Целта в областта на климата също ще бъде изчислена отделно от главата за REPowerEU. Приносът в областта на цифровите технологии ще бъде сравнен с общия размер на разпределените средства по ПВУ, с изключение на сумите за реформи и инвестиции в главата за REPowerEU.

Въз основа на опита с 27-те приети плана, по отношение на мерки, обхващащи множество области, както и в случай на хоризонтални мерки, е необходимо да се прилагат проследяване на действията в областта на климата и цифрово маркиране, когато е уместно, на равнище подмярка (отделна част от мярка, свързана със специфична област на намеса), като се използват различни области на намеса (съгласно приложения VI и VII към Регламента за МВУ).

Освен това следва да се припомни, че в член 19, параграф 3, букви д) и е) от Регламента за МВУ и в приложения VI и VII се определят приложимите коефициенти за изчисляване на подкрепата за целите в областта на климата и цифровите технологии. Съгласно тези разпоредби коефициентите за подкрепа на целите в областта на климата могат да бъдат увеличени (до обща сума от 3 % за маркиране в областта на климата), при условие че са придружени от мерки, които увеличават въздействието им. Държавите членки следва да обосноват в достатъчна степен използването на такива разпоредби, когато е уместно.

Те следва да опишат специфичния подход, който предлагат за маркирането на такива мерки. Комисията може да помогне на държавите членки да намерят примери как подобни мерки са маркирани в приетите преди това от Съвета ПВУ.

Ненанасяне на значителни вреди

Техническите насоки за прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди (ОВ L 58, 18.2.2021 г., стр. 1.2021/C 58/01), в които се определят ръководните принципи и условия за прилагането на принципа за ненанасяне на значителни вреди в контекста на МВУ, ще продължат да бъдат напълно приложими, като се вземат предвид неговите специфични характеристики. В тях също така се предоставя „контролен списък“, който да бъде следван при самооценката съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди, която трябва да бъде включена в изменения ПВУ за всяка мярка. В настоящия раздел се обобщават основните елементи на Насоките и се обяснява тяхното прилагане за нови или преразгледани мерки. В него също така се предоставят допълнителни разяснения въз основа на опита с приетите преди това ПВУ.

Как следва да се прилага ПНЗВ в контекста на преразглеждането на ПВУ?

Държавите членки трябва да представят самооценка съгласно ПНЗВ за всяка нова или изменена мярка, включена в изменения ПВУ, освен в случаите, когато ПНЗВ не се прилага (вж. също раздел 2.1 и приложение I към Техническите насоки за прилагането на ПНЗВ). Държавите членки също така се приканват като част от самооценката съгласно ПНЗВ, в случаите, когато това е уместно и осъществимо, да предоставят количествена оценка на въздействието върху околната среда на дадена реформа или инвестиция. Следните хоризонтални съображения (вж. също приложението с допълнителна информация за това как може да бъде спазено изискването за ненанасяне на значителни вреди) следва да бъдат взети предвид:

- *нови налични алтернативи със слабо въздействие*: принципите в раздел 2.4, включително бележка под линия 25 от Техническите насоки за прилагането на ПНЗВ, остават приложими за оценката на нови или преразгледани мерки. Оценката съгласно ПНЗВ за тези мерки следва да отразява информацията за алтернативите със слабо въздействие, налични към момента на представяне на изменения ПВУ;
- *няма увеличение на въздействието върху околната среда в сравнение с първоначалната мярка*: в случай на изменение на съществуваща мярка изменението следва да не увеличава нейното относително въздействие върху околната среда в сравнение с въздействието на първоначалната мярка. Това следва да бъде доказано от държавата членка. Когато е налице по-голямо въздействие, държавата членка следва да докаже, че мярката продължава да е в съответствие с ПНЗВ въпреки по-голямото ѝ въздействие върху околната среда.

Как държавите членки следва да покажат в своите ПВУ, че мерките са в съответствие с ПНЗВ?

В случай на промени могат да се предвидят два основни сценария с различно въздействие върху процеса на оценка съгласно ПНЗВ:

- *въвеждане на нова мярка*: ако държава членка реши да добави нова мярка към своя ПВУ, тя следва да приложи същия процес като при първоначалното представяне на ПВУ. Държавата членка следва да попълни контролния списък в приложение I към Техническите насоки за прилагането на ПНЗВ, за да подпомогне своя анализ на това дали и до каква степен новата мярка оказва въздействие върху екологичните цели;
- *промяна на съществуваща мярка*: държавите членки могат да пожелаят да променят проекта, естеството или обхвата на съществуваща мярка. Те следва да представят съответната оценка съгласно ПНЗВ, като я изменят, както е необходимо, за да отразят промените в мярката. Държавата членка следва да посочи препратката към раздела от приетия по-рано ПВУ, в който е посочена първоначалната оценка съгласно ПНЗВ.

3. Ключови етапи, цели и срокове

Когато изменят своите ПВУ, държавите членки следва да гарантират, че всяка нова или изменена мярка, подпомагана по линия на МВУ, се придружава от съответен набор от ключови етапи и цели. При определянето на нови ключови етапи и цели или при предлагането на изменения на съществуващи ключови етапи и цели държавите членки следва да спазват принципите, изложени в Насоките за ПВУ от 2021 г., включително по отношение на тяхната специфичност и стабилност.

Предложението от държавата членка за нови или изменени ключови етапи и цели произтича стриктно от включването на нови или изменени мерки в изменения ПВУ.

Тъй като държавите членки се насърчават да участват в трансгранични или многонационални проекти в подкрепа на целите на REPowerEU, следва да се полагат специални усилия, за да се гарантира качествено разработване на съответните ключови етапи и цели. От една страна, те следва да бъдат ясно разпределени между различните държави членки, участващи в такива проекти, за да се избегнат припокривания и забавяния в оценката и изпълнението. Успешното приключване на един ПВУ следва да бъде независимо от това на друга държава членка. От друга страна, ключовите етапи и целите следва да бъдат разработени по добре координиран начин, за да се гарантира, че неизбежните взаимозависимости между държавите членки се оценяват правилно и се определят разумни срокове за изпълнение. Комисията е готова да подпомогне групи от държави членки, участващи в трансгранични или многонационални проекти, за да се гарантира, че техните ключови етапи и цели са разработени по подходящ начин.

Периодът на изпълнение на някои национални инвестиции за постигане на целите на REPowerEU може да продължи и след 2026 г. В такива случаи съответните ключови етапи и цели, включени в главата за REPowerEU, следва да бъдат разработени така, че да включват само действия, подкрепяни от МВУ в рамките на срока на действие на Механизма, докато при разработването на мерките следва ясно да се определи кои стъпки за изпълнение ще бъдат подкрепени от национални фондове или други фондове на ЕС след 2026 г.

В случай че държава членка предложи да измени своя ПВУ въз основа на член 21, промени в съществуващите ключови етапи и цели могат да бъдат предприети само доколкото те са свързани с обективните обстоятелства, представени като обосновка за изменението. Както е обяснено в част 1 от настоящите насоки, следва да има причинно-следствена връзка между обективните обстоятелства и предложените промени.

Технически грешки, открити в решението за изпълнение на Съвета, могат да бъдат докладвани на Комисията и на Съвета във всеки момент от изпълнението на ПВУ. Те ще бъдат взети предвид в предложението на Комисията за ново/изменено решение за изпълнение на Съвета или в друга специална поправка.

4. Финансиране и разходи

Нови мерки: държавите членки представят общите прогнозни разходи за изложените в допълнение нови реформи и инвестиции. Това задължение се отнася и до реформите и инвестициите, включени в главите за REPowerEU.

Преразгледани мерки: когато промените засягат оценките на разходите, за всяка преразгледана мярка държавата членка предоставя актуализирани оценки на разходите. Ако промяната е свързана само с мащаба на мярката, преразглеждането на прогнозните разходи следва да се извърши на пропорционална основа.

Методика: при изготвянето на тези оценки на разходите е препоръчително държавите членки да следват специфичните указания, предвидени в Насоките за ПВУ от 2021 г. По правило от държавите членки не се очаква да представят преразгледани оценки на разходите за мерки, които не са нито нови, нито изменени. Държавите членки могат да представят валидиране на оценките на разходите от независим публичен орган, което би могло да допринесе за повишаване на правдоподобността на оценките.

5. Взаимно допълване и изпълнение на ПВУ

Съгласуваност с други инициативи

Съгласно член 17 от Регламента за МВУ всички ПВУ, включително допълненията, са в съответствие със съответните СДП, както и с информацията, включена в националните програми за реформи, националните планове в областта на енергетиката и климата и техните актуализации съгласно Регламент (ЕС) 2018/1999, териториалните планове за справедлив преход, предвидени в Регламентът за Фонда за справедлив преход, планове за изпълнение на Гаранцията за младежта, споразуменията за партньорство и оперативните програми.

— По отношение на съгласуваността със съответните СДП и национални програми за реформи вж. раздела от настоящите насоки относно европейския семестър.

— Допълненията ще трябва също така да бъдат съгласувани с дейностите за постигане на неутрална по отношение на климата икономика, които ще бъдат разработени в териториалните планове за справедлив преход.

— И накрая, допълненията ще трябва да бъдат съгласувани със споразуменията за партньорство и оперативните програми, които ще бъдат приети съгласно РОР за периода 2021—2027 г. след приемането на първоначалните ПВУ. Като се има предвид, че всички държави членки са приели своите споразумения за партньорство и почти всички програми в рамките на политиката на сближаване, държавите членки следва да обяснят как новите или изменените мерки по ПВУ допълват изпълнението на програмите в рамките на РОР за периода 2021—2027 г.⁽¹⁵⁾

Взаимно допълване на финансирането и избягване на двойно финансиране

Държавите членки следва да уточнят в своя изменен ПВУ дали условията, въведени с цел гарантиране на взаимното допълване на финансирането и спазването на член 9 от Регламента за МВУ, са се променили. В това отношение Насоките за ПВУ от 2021 г. остават напълно приложими.

Изпълнение

Рамката за изпълнение беше оценена като част от първоначалните ПВУ и се предполага, че държавите членки ще продължат да разчитат на същите договорености за изпълнение на техните изменени ПВУ. Всички предложени промени в рамката за изпълнение обаче следва да бъдат обяснени.

В случай че държавите членки са срещнали трудности при изпълнението на своите ПВУ до момента (например свързани с липса на административен капацитет, неразработена ИТ система или недостатъчно ясен мандат за отговорните органи), те се насърчават проактивно да преразгледат съществуващите договорености, за да ги направят по-ефективни. Държавите членки се приканват също така да обсъдят с Комисията натрупания досега опит, за да определят дали евентуални промени в рамката за изпълнение биха спомогнали за подобряване на осъществяването на реформите и инвестициите.

Когато държава членка измени своя ПВУ, за да се възползва от по-голямо финансово участие или заем, тя следва да докаже, че органите, отговарящи за координирането и изпълнението на плана, разполагат с достатъчен административен капацитет и подходящ мандат. В по-общ план държавите членки следва да се уверят, че разполагат с достатъчен административен капацитет, за да могат да осъществят инвестициите по ПВУ, и съответно имат възможност да включат в разходите за съответните си инвестиции или реформи ограничени административни разходи с временен характер, стига тези разходи да са свързани с изпълнението на конкретната инвестиция или реформа.

Държавите членки може също така да използват инструмента за техническа подкрепа (ИТП) при реализирането на инвестициите и реформите в главата за REPowerEU, както е обяснено в Насоките за ПВУ от 2021 г. Държавите членки се приканват да посочат дали желаят да приложат член 7, параграф 2 от Регламента за МВУ като част от конкретната реформа или инвестиция, за които ще се отнася техническата подкрепа. Когато държавата членка е поискала или възнамерява да поиска хоризонтална подкрепа по ИТП във връзка с изпълнението на ПВУ, например относно мерките за комуникация, тя следва да я посочи в този раздел.

Процес на консултация

Държавите членки следва да представят резюме на процеса на консултация, проведен в съответствие с техните национални правни рамки, в резултат на който се представя измененият ПВУ/допълнението. Процесът на консултация следва да бъде съизмерим с мащаба на промените, въведени в ПВУ. Например при изменения, които отразяват леко промененото разпределение на финансовите средства, не се изисква същият вид процес на консултация като при изменения при искането на заем със значителен размер. Тъй като обхватът на консултациите при изготвянето на първоначалните ПВУ варира, като се има предвид по-специално извънредната ситуация, свързана с COVID-19, държавите членки се насърчават да засилят като цяло този процес, ако изменят своите ПВУ. Те следва да гарантират, че заинтересованите страни, включително местните и регионалните органи, социалните партньори, неправителствените организации и, когато е уместно, заинтересованите страни от селскостопанския сектор, участват своевременно и пълноценно в разработването, изпълнението и наблюдението на всички нови или преразгледани мерки в съответствие с приложимите за тях национални правни рамки.

По отношение на изпълнението на съответните мерки може да е целесъобразно държавите членки да включат условия, свързани с регионални или местни съображения, в ключовите етапи или целите, които имат географско измерение (например чрез добавяне на специфични условия, свързани с консултациите с местните и регионалните органи). Възможно е да бъдат включени и сходни условия за консултацията със социалните партньори и, когато е приложимо, със заинтересованите страни от селскостопанския сектор, свързани с осъществяването на съответните реформи или инвестиции.

⁽¹⁵⁾ Вж. част 1 относно условията за искане на прехвърляния между МВУ и фондовете на политиката на сближаване.

Освен това европейският семестър ще бъде важна рамка за обсъждане със заинтересованите страни на напредъка по изпълнението на ПВУ в съответствие с практиките и традициите на всяка държава членка. Държавите членки могат също така да използват своите национални програми за реформи, за да опишат проведените до момента консултации и да очертаят предвидените за в бъдеще консултации. Изпълнението на ПВУ ще има успех само при наличието на силна ангажираност на регионално и местно равнище, както и подкрепа от страна на социалните партньори и гражданското общество.

Обичайните изисквания за провеждане на консултации, включително необходимостта от представяне на обобщение, в което се описва как е отразено мнението на заинтересованите страни, ще се прилагат и при изготвянето на главата за REPowerEU. В своите обобщения държавите членки следва да посочат как резултатите от консултацията са отразени в техните глави за REPowerEU. Следва да се опише процесът на консултация, включително основните му характеристики, видовете заинтересовани страни и основните получени данни. След това следва да се представи описание как при разработването на мерките на REPowerEU са взети предвид получените отзиви и да се посочи как те ще продължат да се вземат предвид по време на изпълнението.

Ще бъде важно да се проведе широкообхватна консултация, достигаща по-специално до заинтересованите страни с подходящ експертен опит по въпросите на REPowerEU. Продължителността на процеса на консултации следва да бъде съизмерима със спешността на представянето на главите за REPowerEU.

Няма да е необходимо да се провежда допълнителна обществена консултация в случаите, когато държавите членки увеличават мащаба на мерките, но същността на мерките остава същата, или когато преместват съществуващи мерки в главата за REPowerEU поради намаленото им максимално финансово участие.

Контрол и одит

Системите за вътрешен контрол са от съществено значение, за да се гарантира, че ПВУ са в пълно съответствие с член 22 от Регламента за МВУ. В този контекст и с оглед на промените, произтичащи от преразглеждането на ПВУ, от съществено значение е държавите членки точно да обосноват как въведените структури за контрол продължават да бъдат подходящи и, когато е приложимо, как те ще бъдат укрепени, за да се осигурят подходящи ресурси и структури. Ключовите изисквания за системите за контрол на държавата членка са включени в приложение I към споразумението за финансиране и отпускане на заем, подписано между Комисията и държавата членка. По-конкретно, в случай че измененият ПВУ съдържа нови или преразгледани мерки, държавата членка трябва да обясни и демонстрира, че структурите за контрол все още са подходящи или, когато е уместно, как техният капацитет, включително персонал и процеси, ще бъде увеличен пропорционално на увеличаването на размера на ПВУ.

Когато с допълнението не се увеличава значително финансовото участие, но все пак се внасят промени в сравнение с първоначалния ПВУ, от държавите членки се изисква да предоставят актуализирано обяснение на мерките и системите за контрол, включително на системата от регистри на данните за крайните получатели.

Комуникация

Държавите членки следва да продължат да изпълняват своята стратегия за комуникация, като я актуализират, ако е необходимо да се включат добавените нови реформи и инвестиции, за да се гарантира обществената осведоменост относно финансирането от Съюза в съответствие с член 34 от Регламента за МВУ и член 10 от споразуменията за финансиране. Когато представят изменени ПВУ, държавите членки се приканват да опишат действията, които са предприели за изпълнението на тези задължения, за да се улесни наблюдението от страна на Комисията на спазването на посочените разпоредби.

Комуникационните кампании следва да бъдат съсредоточени върху повишаването на осведомеността относно ключовите реформи и инвестиции като част от отговора от страна на ЕС, особено в контекста на REPowerEU; както и върху подобряването на познанията на широката общественост за ПВУ и тяхната цел. Държавите членки се насърчават да съсредоточат дейностите си за комуникация по МВУ в следните области:

- обясняване и припомняне на целите на ПВУ и ползите от него за държавата членка;
- илюстриране с практически доказателства защо реформите и инвестициите са от полза за обществото, възстановяването, екологичния и цифровия преход на Европа и енергийната сигурност;
- гарантиране, че политическото одобрение на високо равнище на ПВУ е достатъчно видимо;
- информиране относно ключови проекти и приписване на МВУ на тяхното осъществяване;
- насърчаване на потенциалните бенефициери да кандидатстват за финансиране в рамките на ПВУ;

- представяне на цялостния напредък при осъществяването както на реформите, така и на инвестициите, особено в контекста на REPowerEU, включително в рамките на редовен обмен на информация със социалните партньори, засегнатите общности и гражданското общество като цяло.

Комисията е на разположение и чрез мрежата Inform EU, за да помогне на държавите членки при изпълнението на техните национални стратегии за комуникация, включително по отношение на изменените им ПВУ.

Прозрачността относно крайните получатели

Прозрачността относно използването на средствата от МВУ беше увеличена чрез включването на ново задължение за прозрачност в Регламента за REPowerEU. Държавите членки ще трябва да създадат обществено достъпен и лесен за използване портал, където да публикуват данни относно 100-те крайни получатели, които са се ползвали от финансиране в най-голям размер за изпълнение на мерки по МВУ.

Под крайни получатели следва да се разбира последният субект, който получава средства и не е изпълнител или подизпълнител. Това следва да се разграничава от бенефициерите, които съгласно установеното в Механизма пряко управление са държавите членки.

Тези данни следва да включват юридическото наименование на крайния получател, включително името и фамилията, ако крайният получател е физическо лице, размера на получените средства, както и свързаната(ите) мярка/мерки в рамките на ПВУ, за която(ито) е получено финансирането. За целите на определянето на 100-те най-големи получатели следва да се вземат предвид само средствата от ПВУ, тъй като някои инвестиции могат да бъдат финансирани частично и чрез друго публично финансиране.

За да се гарантира пропорционалност и зачитане на неприкосновеността на личния живот, когато крайните получатели са физически лица, всички лични данни следва да бъдат заличени две години след края на финансовата година, през която на този краен получател е изплатено последното финансиране от МВУ. Аналогично няколко изключения от публикуването на данни, предвидени в член 38, параграф 3 от Финансовия регламент, бяха направени приложими по отношение на МВУ. Те се отнасят за следните случаи:

- средства в подкрепа на образованието, изплатени на физически лица, както и всякакви други преки помощи, изплатени на най-силно нуждаещите се физически лица, като например безработни лица и бежанци (член 191, параграф 4, буква б) от Финансовия регламент);
- договори с много ниска стойност, възложени на експерти, избрани въз основа на тяхното професионално качество (член 237, параграф 2 от Финансовия регламент), както и договори с много ниска стойност под 15 000 EUR (сумата, посочена в точка 14.4 от приложение I към Финансовия регламент);
- финансова подкрепа, предоставена чрез финансови инструменти за сума, по-малка от 500 000 EUR;
- когато оповестяването може да застраши правата и свободите на съответните лица и субекти, защитени с Хартата на основните права на Европейския съюз, или да навреди на търговските интереси на получателите.

Като се имат предвид съответните суми в рамките на МВУ, малко вероятно е изключенията, посочени в първите три параграфа, да се прилагат за 100-те най-големи получатели. Четвъртото изключение също не се очаква да се прилага широко. Като се има предвид, че публикуването на данни се отнася само за големи получатели, повечето от които се очаква да са юридически лица, всички въпроси, свързани с неприкосновеността на личния живот на физическите лица, следва да се съпостави с необходимостта от прозрачност при изразходването на средствата на ЕС. Освен това следва да се отбележи, че позоваването на член 38, параграф 3 от Финансовия регламент ще отразява всяко бъдещо изменение на тази разпоредба.

Освен че тези данни се публикуват на порталите на държавите членки, Комисията ще централизира тези данни, заедно с връзките към порталите на държавите членки, в набора от показатели за възстановяване и устойчивост. Тези данни ще трябва да се актуализират два пъти годишно и Комисията ще се стреми да съгласува времето на актуализациите със съществуващото докладване два пъти годишно, през април и октомври. Първата инициатива по събиране на информация ще се осъществи успоредно с шестмесечното докладване през април 2023 г. Комисията ще публикува и интерактивна карта, показваща различните мерки и тяхното местоположение в държавите членки.

ПРИЛОЖЕНИЕ I

ФИНАНСОВИ ИНСТРУМЕНТИ

Държавите членки могат да вземат решение относно вида на финансовия инструмент, неговото създаване и подбора на изпълнителните/упълномощените субекти и се насърчават да обсъдят със службите на Комисията най-добрия метод за постигане на резултати във връзка с планираното използване на финансовите инструменти, като вземат предвид целите на мерките, съществуващите структури и връзките с работата на партньорите.

Като цяло държавите членки разполагат с два основни варианта за използване на финансови инструменти — да прехвърлят средства от МВУ към раздел „Държави членки“ на InvestEU или да използват други структури, например национални структури. Условието, свързани с двата варианта, са описани в насоките за ПВУ от януари 2021 г. и са доразвити по-долу.

За принос към раздел „Държави членки“ в рамките на InvestEU ще е необходимо да бъде подписано споразумение за финансов принос между държава членка и Комисията. Изпълнението на гаранцията InvestEU се извършва от Комисията чрез избрани партньори по изпълнението.

По отношение на националните финансови инструменти могат да бъдат разграничени следните етапи:

Първи етап: изготвяне на мярката: гарантиране, че финансовите инструменти допринасят за постигането на целите на ПВУ, а именно чрез:

- описание на инвестиционната политика, която ще бъде подкрепена (например енергийна ефективност, ширококолов достъп, цифровизация на малките и средните предприятия (МСП), в която се определя как средствата по МВУ ще бъдат използвани във финансовия инструмент и как това е в съответствие с обхвата и критериите за оценка на МВУ, както и описание на основната пазарна неефективност, която налага мобилизирането на публични средства за частни инвестиции;
- определяне на финансовия инструмент (и по-специално определяне между МВУ и други източници на средства в рамките на финансовия инструмент, наред с другото, на политиката по отношение на риска/връщането) и начина, по който той ще допринесе за постигането на целите на ПВУ;
- представяне на подробна самооценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди и необходимите предпазни мерки, за да се гарантира спазването на този принцип по време на изпълнението на мярката;
- определяне на съответните разпоредби за държавна помощ и евентуалното прилагане на Общия регламент за групово освобождаване и свързаните с него критерии, на които трябва да отговарят финансовите продукти;
- определяне на ясни ключови етапи (свързани със създаването и изпълнението на инструмента) и цели (свързани с крайните продукти/резултати от основните проекти, финансирани от инструмента);
- определяне на вида на предоставяната подкрепа (например заеми, гаранции, собствен капитал), целевите бенефициери (например МСП, по-големи предприятия, публично-частни партньорства (ПЧП) и инвестициите (например иновации, ширококолов достъп, инфраструктура) с оглед определяне на активите, в които може да се инвестира;
- определяне на графика за разгръщане на финансовия инструмент (създаването на финансов инструмент може да отнеме средно до две години) и на инвестициите в реалната икономика и свързаното с тях въздействие;
- описание на системата за наблюдение с цел докладване относно целите и ключовите етапи в съответствие с ПВУ.

Втори етап: споразумение за изпълнение с упълномощения субект, отговарящ за финансовия инструмент

- За да бъде реализиран финансовият инструмент, трябва да бъде сключено споразумение с партньора по изпълнението/упълномощения субект (в случай на фондове това ще бъде управителят на фонда от името на партньорите), което да отразява задълженията, произтичащи от ПВУ. Рамковото споразумение между държавата членка и изпълнителните/упълномощените субекти следва да отразява всички задължения съгласно Регламента за МВУ и решението за изпълнение на Съвета относно ПВУ на държавата членка, като се обръща специално внимание на задълженията по отношение на държавната помощ, принципа за ненанасяне на значителни вреди и одита и контрола, както и на евентуалните ограничения за бенефициерите.
- Трябва да се спазват съответните правила за държавната помощ и обществените поръчки.

- Един от първите ключови етапи в ПВУ може да бъде свързан със сключването на споразумение за изпълнение между държавата членка и упълномощения субект, с което се създава финансовият инструмент или се адаптира съществуващ инструмент (в съответствие с инвестиционната политика, договорена в ПВУ).
- Като част от този първи ключов етап от ПВУ при подаването на първото искане за плащане държавата членка ще представи на Комисията правилата и инвестиционната политика на финансовия инструмент, за да може да се провери съответствието му с ПВУ.

Въвеждане на инвестиции в реалната икономика от упълномощения субект или финансови посредници (например търговски банки, инвестиционни фондове):

- всички следващи ключови етапи ще бъдат свързани с разгръщането на инвестиции в реалната икономика от упълномощения субект или финансовите посредници;
- след приключването на финансовия инструмент провизиите и обратните постъпления, които не са били изразходвани за загуби, ще бъдат върнати на държавата членка в съответствие с реда и условията, определени в инвестиционната политика и включената в инструмента стратегия за излизане. В заложено задължение ще се посочва фактът, че постъпленията и обратните постъпления следва да се използват за равностойни цели.

ПРИЛОЖЕНИЕ II

ОБРАЗЕЦ ЗА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НАМЕРЕНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАЕМИ ПО МВУ

До: Главните преговарящи в SG RECOVER и ГД ECFIN

Копие до: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Относно: Заеми по МВУ — уведомяване за лихви

Уважаеми господине/Уважаема госпожо,

Позоваваме се на Регламент (ЕС) 2021/241, по-специално на член 14, параграф 6, в който се посочва, че държавите членки трябва да уведомят Европейската комисия в срок от 30 дни след влизането в сила на изменения регламент по отношение на главите за REPowerEU в плановете за възстановяване и устойчивост, независимо дали възнамеряват да поискат подкрепа под формата на заем от Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ).

Поради това и без да се засяга възможността подкрепа да бъде поискана под формата на заем до 31 август 2023 г., бихме искали да изразим следния интерес:

[Изберете кое приложимо]

На този етап не възнамеряваме да искаме подкрепа под формата на заем от МВУ.

Възнамеряваме да поискаме подкрепа под формата на заем от МВУ в размер на XXX EUR [може да бъде диапазон от суми] и възнамеряваме да използваме тази подкрепа под формата на заем за следния списък от инвестиции и реформи:

— Списък с инвестициите и реформите

Потвърждаваме, че информацията, посочена в настоящото уведомление за интерес, е възможно най-точна и е предоставена съгласно данните, с които разполагаме.

ПРИЛОЖЕНИЕ III

**ОБРАЗЕЦ ЗА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА НАМЕРЕНИЕ ВЪВ ВРЪЗКА С ТРАНСФЕРИ ОТ РЕЗЕРВА ЗА ПРИСПОСОБЯВАНЕ
ВЪВ ВРЪЗКА С ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ БРЕКСИТ**

До: Главните преговарящи в SG RECOVER и ГД ECFIN

Копие до: EC-RECOVER@ec.europa.eu

Относно: Резерв за приспособяване във връзка с последиците от Брексит — уведомление за искане на трансфер към Механизма за възстановяване и устойчивост

Уважаеми господине/Уважаема госпожо,

В съответствие с член 4а от Регламент (ЕС) 2021/1755, който позволява на държавите членки да представят на Комисията обосновано искане за трансфер към Механизма за възстановяване и устойчивост (МВУ) на всички или на част от предварително разпределените им суми в рамките на резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит (ВАР), бихме искали да поискаме трансфер на XXX EUR от ВАР към МВУ за целите на финансирането на инвестиции и реформи от главата за REPowerEU в съответствие с подхода, очертан в известието на Комисията „Насоки относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на REPowerEU“.

Обосновката на този трансфер е, че МВУ и ВАР преследват обща цел за укрепване на икономическото, социалното и териториалното сближаване, както ясно е посочено в общото им правно основание в член 174 от Договора за функционирането на Европейския съюз. Мерките в главата за REPowerEU, като смекчават последиците от смущенията на световния енергиен пазар, причинени от неотдавнашните геополитически събития, ще спомогнат за напредъка към общата цел за сближаване, която ВАР имаше за цел да постигне, като се преодолеят отрицателните последици от оттеглянето на Обединеното кралство от Съюза в държавите членки, включително по-специално техните региони и местни общности. Тази обща цел, в съответствие с правните разпоредби на Регламент (ЕО) № 2021/1755, представлява обосновката за това искане за трансфер между двата инструмента.

[Тъй като размерът на искания трансфер е по-голям от частта от временно разпределените средства по ВАР, която все още не е платена, разбираме, че разликата трябва да бъде събрана от Комисията. Бихме желали [да изплатим сумата, която подлежи на събиране, по сметката на Европейската комисия, която ще бъде посочена от Европейската комисия в дебитното известие]/ [Европейската комисия да пристъпи към прихващане на тази сума чрез намаляване на всяко плащане [по МВУ], след като уведоми [отговорния орган в държавата членка]].

ПРИЛОЖЕНИЕ IV

ОБРАЗЕЦ ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ

ДОПЪЛНЕНИЕ КЪМ ПЛАНА ЗА ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ И УСТОЙЧИВОСТ

Съдържание

ЧАСТ 1: ВЪВЕДЕНИЕ КЪМ ДОПЪЛНЕНИЕТО	40
1. Обща цел	40
2. Обосновка на допълнението	40
ЧАСТ 2: ОПИСАНИЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ И ИЗМЕНЕНИТЕ РЕФОРМИ И ИНВЕСТИЦИИ	40
1. Изцяло нови компоненти	41
2. Глава за REPowerEU	41
3. Изменени компоненти	41
ЧАСТ 3: ВЗАИМНО ДОПЪЛВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА	42
1. Съгласуваност с други инициативи	42
2. Взаимно допълване на финансирането	42
3. Ефективно прилагане	42
4. Процес на консултации със заинтересованите страни	43
5. Контрол и одит	43
6. Комуникация	43
ЧАСТ 4: ЦЯЛОСТНА СЪГЛАСУВАНОСТ И ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНА	43
1. Съгласуваност	43
2. Равенство между половете и равни възможности за всички	43
3. Укрепване на икономическата, социалната и институционалната устойчивост	43
4. Сравнение с базовия инвестиционен сценарий	43

ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ

Настоящият образец следва да се използва от държавите членки за изготвяне на допълнения към техните планове за възстановяване и устойчивост. Държавите членки се приканват да предоставят информация, свързана само с предложените промени в сравнение с приетите от тях планове за възстановяване и устойчивост. Образецът не може да се чете изолирано от актуализираните насоки относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на REPowerEU. Настоящият документ съдържа само образец за начина на представяне на информацията в допълнението, докато в документите с насоки се съдържат необходимите указания как да се попълни всеки раздел. Както е предвидено в документа с насоки, всяка държава членка се насърчава да измени своя план въз основа на консолидирана версия на първоначалния си план, която следва да отразява промените, въведени по време на оценката, и да бъде в пълно съответствие със съответните решения за изпълнение на Съвета. Поради това използването на настоящия образец за допълнението предполага, че преди това държавите членки са привели своя ПВУ в съответствие с решението за изпълнение на Съвета.

Държавите членки се приканват да се свържат със службите на Комисията в случай на допълнителни въпроси.

ЧАСТ 1

ВЪВЕДЕНИЕ КЪМ ДОПЪЛНЕНИЕТО

1. Обща цел

В този раздел държавите членки следва да опишат значителни промени в основните предизвикателства, пред които са изправени след представянето на своите първоначални планове за възстановяване и устойчивост (ПВУ). Те следва по-специално да обяснят накратко как измененият ПВУ продължава да представлява всеобхватен и адекватно балансиран отговор на икономическото и социалното положение и да допринесе по подходящ начин за всичките шест стълба. Следва също така да се подчертае как измененият ПВУ повишава издръжливостта, сигурността и устойчивостта на енергийната система на Съюза чрез необходимото намаляване на зависимостта от изкопаели горива и диверсификацията на енергийните доставки на равнището на Съюза.

В този раздел държавите членки следва също така да обяснят как измененият ПВУ отчита предизвикателствата, установени в съответните специфични за всяка държава препоръки.

2. Обосновка на допълнението

Държавите членки следва да посочат правното(ите) основание(я) за предложените промени в своя план и подробната обосновка за позоваване на съответното(ите) правно(и) основание(я), както се изисква в съответния(ите) член(ове) от Регламента за МВУ⁽¹⁾. Правното(ите) основание(я) и обосновката следва да бъдат предоставени от списъка по-долу за всяка допълнителна, изменена или премахната мярка. Обосновката може да се базира на повече от едно от правните основания по-долу.

В съответствие с Регламента за МВУ и предложението на Комисията за изменение на Регламента за МВУ държавите членки могат да предложат промени в приет по-рано ПВУ за следните цели:

- Членове [21а и 21б], свързани с главата за REPowerEU⁽²⁾: За главата за REPowerEU, моля, вижте специалния образец,
- член [14, параграф 2]: преразглеждане на плана, придружаващо ново или допълнително искане за заем,
- член [7]: преразглеждане на плана, придружаващо ново или допълнително прехвърляне на 5 % от средствата от програми със споделено управление
- член [18, параграф 2]: актуализация на плана, за да бъде отразено актуализираното максимално финансово участие след изчислението, посочено в член 11, параграф 2.
- член [21]: изменение или представяне на нов план поради факта, че той, както и съответните ключови етапи и цели, вече не могат да бъдат постигнати, изцяло или частично, поради обективни обстоятелства.

ЧАСТ 2

ОПИСАНИЕ НА ДОПЪЛНИТЕЛНИТЕ И ИЗМЕНЕНИТЕ РЕФОРМИ И ИНВЕСТИЦИИ

Този раздел обхваща промените в компонентите, които са добавени или изменени в сравнение с плана за възстановяване и устойчивост, залегнал в основата на сегашното решение за изпълнение на Съвета, което е в сила. В рамките на тези компоненти трябва да бъдат разгледани само реформите и инвестициите, които се добавят, премахват или изменят. Счита се, че всички компоненти на първоначалния план, които не са включени в настоящия раздел, остават непроменени.

⁽¹⁾ Регламент (ЕС) 2021/241 <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/?uri=CELEX:32021R0241>

⁽²⁾ Въз основа на предложението на Комисията (COMs(2022) 231 final).

1. **Изцяло нови компоненти:** За всеки изцяло нов компонент, моля, следвайте структурата, посочена в част 2 от образца, предоставен от Комисията през януари 2021 г ^(*), и като вземете предвид Насоките на Комисията относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на REPowerEU.
2. **Глава за REPowerEU:** За главата за REPowerEU, моля, вижте специалния образец и го добавете тук, след като го попълните.
3. **Изменени компоненти:** За всеки изменен компонент, моля, представете информация само за онези подраздели на горепосочения образец, в които информацията е изменена, премахната или добавена в сравнение с плана, одобрен с решението за изпълнение на Съвета (РИС). В противен случай се приема, че всички други подраздели остават непроменени. Моля, въведете също референтния номер FENIX за всеки изменен компонент, посочен в настоящото допълнение. Моля, посочете ясно дали описанието на компонента е променено.

Таблица 1

Държавите членки се приканват да попълнят обобщаващата таблица по-долу за всеки изменен компонент

Наименование на изменения компонент	
Инвестиция/реформа - номер в РИС	
Инвестиция/реформа - наименование	
Вид промяна в сравнение с РИС	[Добавено/премахнато/изменено]
Правно основание на промяната (изберете поне едно)	☐ Член 14, параграф 2 — искане за заем ☐ Член 18, параграф 2 — актуализация на максималното финансово участие ☐ Член 21 — изменение поради обективни обстоятелства ☐ Член 21а — безвъзмездна финансова подкрепа по REPowerEU (приходи от СТЕ) ☐ Член 21б, параграф 2 — трансфери по VAR ☐ Никое от горепосочените, корекция на техническа грешка
Изменени елементи (само за изменените мерки)	☐ Описание на компонента / мярката ☐ Ключови етапи и цели ☐ Прогнозни разходи ☐ Екологично и цифрово маркиране (потенциално приложимо, тъй като е налице съществена промяна в основната мярка) ☐ Самооценка за принципа за ненанасяне на значителни вреди

Предложени промени:

За всяка нова реформа и инвестиция, моля, следвайте указанията в първоначалния образец на ПВУ от януари 2021 г.

За всяка премахната реформа и инвестиция, моля, обосновете се с пряка връзка към правното основание за промяната, както и обяснете как ще бъдат запазени цялостното въздействие и съгласуваността на компонента.

За всяка изменена реформа и инвестиция, моля, посочете, като попълните таблица 2 по-долу:

- описание и обосновка на промяната (промените) в мярката, особено във връзка с нейното естество, цел, размер и условия на изпълнение, както и очакваното въздействие на промяната (промените) върху обхвата, целевата група, графика и основните резултати от мярката.
- Изменена версия на описанието на компонента (ако е приложено) и на мярката в сравнение с описанията, предвидени в приложението към решението за изпълнение на Съвета.
- Предложената промяна или промени на ключовите етапи и/или целите и тяхната обосновка в сравнение с информацията, предоставена в приложението към решението за изпълнение на Съвета.

(*) Насоки за държавите членки относно плановете за възстановяване и устойчивост, част 2/2, SWD (2021) 12 final, Брюксел, 22.1.2021 г. https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf

- Предложените промени в прогнозните разходи, когато е уместно, в съответствие с указанията, предоставени в образеца на Комисията от януари 2021 г ⁽⁴⁾. За преразгледани мерки, при които измененията са свързани само с мащаба на мярката, преразглеждането на прогнозните разходи следва да се извърши на пропорционална основа.
- Предложените промени в екологичното и/или цифровото маркиране, когато е уместно, в съответствие с указанията, предоставени в насоките на Комисията от януари 2021 г ⁽⁵⁾.
- Предложените промени в самооценката за принципа за ненанасяне на значителни вреди в съответствие с указанията, дадени в известието на Комисията от февруари 2023 г., включително, когато е уместно, количествена оценка на въздействието на мерките върху околната среда ⁽⁶⁾.

За всички предложени промени в ключовите етапи и/или целите, в прогнозните разходи за тях и екологичното и/или цифровото маркиране държавите членки следва също така да попълнят таблиците във формат Excel, предоставени с образеца.

Държавите членки следва също така да разгледат в таблица 2 следните елементи, доколкото те са засегнати от промените в мярката:

- Трансгранични и многонационални проекти
- Държавна помощ
- Отворена стратегическа автономност

Таблица 2

Държавите членки се приканват да използват тази таблица, за да структурират описанието на изменените мерки в настоящия раздел в съответствие с горепосочените инструкции. За по-съществени изменения и нови мерки държавите членки се приканват да следват формата на първоначалния образец от 2021 г ⁽⁷⁾

Наименование и номер в РИС на мярката		
Описание и обосновка на промяната		
Изменени елементи	Настояща версия	Изменена версия
Описание на компонента и/или мярката		
Ключови етапи и цели		
Прогнозни разходи		
Екологично и цифрово маркиране		
Самооценка за принципа за ненанасяне на значителни вреди		

ЧАСТ 3

ВЗАИМНО ДОПЪЛВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПЛАНА

Държавите членки следва да обяснят как допълнението осигурява следните елементи в съответствие със същите раздели, предвидени в първоначалния образец на плана за възстановяване и устойчивост ⁽⁸⁾:

1. Съгласуваност с други инициативи
2. Взаимно допълване на финансирането
3. Ефективно прилагане

⁽⁴⁾ Част 2, раздел 10, стр. 8—9 https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁵⁾ Част 2, раздел 7, стр. 28—32 https://ec.europa.eu/info/files/guidance-member-states-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁶⁾ Част II, раздел 2.D, стр. 36—37 https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repower.eu_en

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁸⁾ Част 2, раздел 7, стр. 10—11 https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

4. Процес на консултации със заинтересованите страни**5. Контрол и одит****6. Комуникация**

Когато няма промени в сравнение с първоначалния план, държавите членки могат просто да посочат, че предишните данни остават непроменени.

ЧАСТ 4**ЦЯЛОСТНА СЪГЛАСУВАНOST И ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА ПЛАНА**

Държавите членки следва да обяснят как допълнението осигурява следните елементи в съответствие със същите раздели, предвидени в първоначалния образец на плана за възстановяване и устойчивост⁽⁹⁾. Когато няма промени в сравнение с първоначалния план, държавите членки могат просто да посочат, че предишните данни остават непроменени.

- 1. Съгласуваност:** Държавите членки следва да покажат как промените запазват или увеличават съгласуваността и връзките в рамките на компонентите на плана и между тях, съгласуваността на цялостния план, и по-специално съгласуваността между измеренията на реформите и инвестициите.
- 2. Равенство между половете и равни възможности за всички:** Държавите членки следва да опишат как промените в техния план допринасят за преодоляване на съществуващите национални предизвикателства по отношение на равенството между половете и равните възможности за всички, независимо от пол, расов или етнически произход, религия или убеждения, увреждане, възраст или сексуална ориентация, в съответствие с принципи 2 и 3 от Европейския стълб на социалните права и въз основа на набора от социални показатели.

Ако не се очаква промените да засегнат този раздел, моля, оставете го непроменен и направете препратка към съответния раздел в първоначалния план.

- 3. Укрепване на икономическата, социалната и институционалната устойчивост:** В съответствие със същия раздел, предвиден в образца за първоначалното представяне, държавите членки следва да докладват за макроикономическото, социалното и институционалното въздействие на изменения план, доколкото измененията на ПВУ са значителни по същество и/или размер в сравнение с приетия по-рано ПВУ (макроикономически и социални перспективи и въздействие, методика, устойчивост, социално и териториално сближаване). Държавите членки следва да попълнят съответната таблица във формат Excel, предоставена от Комисията.
- 4. Сравнение с базовия инвестиционен сценарий:** Държавите членки бяха приканени да предоставят тази информация в първия вариант на своите планове. Актуализирането на този раздел би било оправдано само доколкото допълнението е със значителен размер, например в случай на включване на глава за REPowerEU, мащабно преразглеждане на безвъзмездната подкрепа или за да се поиска значителен нов транс от заеми.

⁽⁹⁾ За съгласуваност и равенство между половете вж. част 1, раздели 3—4, стр. 4; За въздействието вж. част 4, стр. 12 https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

ПРИЛОЖЕНИЕ V

Образец за Държавите Членки

ГЛАВА ЗА REPOWER EU

Съдържание

ЧАСТ 1.2: Обосновка на допълнението	45
ЧАСТ 2.1: ГЛАВА ЗА REPOWER EU	45
1. Обща цел на главата	45
2. Описание на реформите и инвестициите в главата	45
а) Каре с обобщение	45
б) Цели на REPowerEU	46
в) Описание на реформите и инвестициите	46
г) Проекти с трансгранично или многонационално измерение или въздействие	46
д) Консултация с местните и регионалните органи и други заинтересовани страни	47
е) Цифрово измерение	47
ж) Маркиране в областта на климата и околната среда	47
з) Ненанасяне на значителни вреди	47
и) Финансиране и разходи	47

ОТКАЗ ОТ ОТГОВОРНОСТ

Настоящият образец допълва образца за допълнение към ПВУ (по-специално раздели 1, 3 и 4 продължават да важат и за главата за REPowerEU) и следва да се чете в съответствие с актуализираните насоки относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на REPowerEU, които съдържат допълнителни указания, които остават валидни и за главата за REPowerEU. Държавите членки се приканват да се свържат с Комисията в случай на допълнителни въпроси.

ЧАСТ 1.2

ОБОСНОВКА НА ДОПЪЛНЕНИЕТО

В случай че изменението на плана се основава на въвеждането на глава за REPowerEU, в настоящия раздел следва да се посочат следните правни основания:

- Член 21а за допълнителната безвъзмездна финансова подкрепа за постигането на целите на REPowerEU и/или член 21б, параграф 2 за доброволни трансфери от резерва за приспособяване във връзка с последиците от Брексит;
- Член 14 и член 18, параграф 2 ⁽¹⁾, изброени в съответния раздел на образца на допълнението към ПВУ, също могат да бъдат правно основание за главите за REPowerEU и следва да бъдат посочени, когато е уместно.

ЧАСТ 2.1

ГЛАВА ЗА REPOWEREU

Глава за REPowerEU се изисква за всеки план за възстановяване и устойчивост, представен след влизането в сила на регламента, ако с плана се иска допълнително финансиране съгласно член 14 (заели), член 21а (приходи от схемата за търговия с елисии съгласно Директива 2003/87/ЕО) или член 21б, параграф 2 (трансфери по резерва за Брексит). Главата за REPowerEU ще обхване приноса на държавата членка към целите на REPowerEU и използването на МВУ за тази цел.

1. Обща цел на главата

Държавите членки следва да опишат основните предизвикателства, пред които са изправени, свързани с REPowerEU. Те следва да обобщат как справянето с тях чрез мерките, предложени в главата за REPowerEU, ще допринесе за подобряване на положението на държавите членки, включително за укрепване на тяхната устойчивост. Те следва да обяснят как мерките, предложени в главата, ще отговорят на предизвикателствата, установени в съответните специфични за всяка държава препоръки, включително циклите на селестъра за 2022 г. и евертуалните следващи цикли.

2. Описание на реформите и инвестициите в главата

Главата за REPowerEU е еквивалентна на компонент на ПВУ. Ако е необходимо, държавите членки могат да я разделят на няколко подкомпонента. В това си качество тя ще следва насоките и структурата на компонентите на ПВУ, както е посочено в част 2 от образца, предоставен от Комисията през януари 2021 г. ⁽²⁾, включително всички вече съществуващи елементи, и като се вземат предвид следните допълнения и изменения на първоначалната структура:

а) Каре с обобщение

Мерки, добавени/увеличени по мащаб с безвъзмездни средства (член 21а, 21б, параграф 2, член 18, параграф 2)		
Наименование на мярката	когато е уместно: Съществуващ референтен номер РИС ⁽¹⁾	Прогнозни разходи

⁽¹⁾ Въз основа на член 21в, параграф 2 държавите членки с намалено максимално финансово участие в съответствие с член 11, параграф 2 могат да преместят съществуващите мерки в главата за REPowerEU, без да ги увеличават. Вж. също част 2.1, раздел 2.

⁽²⁾ Насоки за държавите членки относно плановете за възстановяване и устойчивост, част 2/2, SWD (2021)12 final, Брюксел, 22.1.2021 г., стр. 5—6 [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf].

⁽³⁾ В съответствие с член 21в, параграф 1 държавите членки могат да преместят увеличението на съществуващи мерки в главата за REPowerEU. Въз основа на член 21в, параграф 2 държавите членки с намалено максимално финансово участие след актуализацията от юни 2022 г. могат да преместят съществуващите мерки в главата за REPowerEU, без да ги увеличават.

Мерки, добавени/увеличени по мащаб със заеми (член 14)

наименование на мярката	когато е референтен номер РИС ⁽⁴⁾	Прогнозни разходи

б) Цели на REPowerEU

Що се отнася до комбинацията от мерки в главата за REPowerEU, държавата членка следва да посочи към коя(и) цел (и) на REPowerEU те се отнасят и как.

Като се имат предвид всички мерки в настоящата глава, държавата членка следва да обясни как мерките в главата за REPowerEU са съгласувани с другите усилия на съответната държава членка за постигане на целите на REPowerEU, като се вземат предвид мерките във вече приетото решение за изпълнение на Съвета и другите усилия, допринасящи за целите на REPowerEU, финансирани от източници, различни от МВУ.

За да докажат съгласуваност, държавите членки следва да изложат мотивите си да добавят мерките, включени в главата за REPowerEU, към вече съществуващите или планираните мерки. Те следва да обяснят как тези мерки отстраняват оставащите пропуски на национално равнище и/или на равнище ЕС, които все още не са преодолені чрез предишните мерки.

За да се докаже въздействието на главата върху намаляването на зависимостта от руските изкопаели горива, Комисията насърчава държавите членки да посочат очакваното намаление на вноса на природен газ от Русия през 2027 г. в сравнение с 2019 г. (в милиарди кубични метри). Тази информация може да се окаже много полезна за разбиране на глобалните усилия на държавата членка да постигне целите на REPowerEU.

в) Описание на реформите и инвестициите

В съответствие с подраздел 3 от образеца, предоставен от Комисията през януари 2021 г ⁽⁵⁾, държавите членки следва да опишат подробно конкретните реформи и инвестиции, които ще бъдат (частично) финансирани от МВУ, както и техните взаимовръзки и полезни взаимодействия.

В този раздел държавите членки могат да включат а) изцяло нови мерки или б) мерки, посочени във вече приети решения за изпълнение на Съвета, които ще бъдат увеличени по мащаб ⁽⁶⁾. В последния случай държавите членки следва да се позовават на вече предоставени доказателства и анализи и да ограничат допълнителната информация до елементите, които са изменени, по-специално актуализираната оценка на разходите и допълнителните ключови етапи и цели. Държавите членки с намалено максимално финансово участие могат също така в) да прелестят мерките, посочени във вече приети решения за изпълнение на Съвета, към главата за REPowerEU, когато те подкрепят съответните цели. Не е необходимо тези мерки да бъдат увеличавани по мащаб, а могат да се добавят към размер на прогнозните разходи, равен на намалението на максималното финансово участие.

г) Проекти с трансгранично или многонационално измерение или въздействие

Държавите членки следва да посочат мерките в настоящата глава, които имат трансгранично или многонационално измерение или въздействие, и да посочат за всяка мярка прогнозните разходи и дела от общите прогнозни разходи за всички мерки, включени в главата за REPowerEU.

Това включва информация за другите държави членки, участващи в проектите, и всеки механизъм за координация, за да се гарантира своєреленното приключване на тези трансгранични проекти.

⁽⁴⁾ В съответствие с член 21в, параграф 1 държавите членки могат да преместят увеличението на съществуващи мерки в главата за REPowerEU. Въз основа на член 21в, параграф 2 държавите членки с намалено максимално финансово участие след актуализацията от юни 2022 г. могат да преместят съществуващите мерки в главата за REPowerEU, без да ги увеличават.

⁽⁵⁾ Насоки за държавите членки относно плановете за възстановяване и устойчивост, част 2/2, SWD (2021) 12 final, Брюксел, 22.1.2021 г., стр. 5—6 [https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf].

⁽⁶⁾ Повече информация относно увеличените по мащаб мерки се съдържа в Насоките за държавите членки относно плановете за възстановяване и устойчивост в контекста на REPowerEU, Известие на Комисията (2022), Брюксел, 12.5.2022 г., стр. 21 <https://ec.europa.eu/info/files/commission-notice-guidance-recovery-and-resilience-plans-context-repower.eu>

За всяка мярка с трансгранично или многонационално издействие или въздействие държавите членки следва да предоставят кратко обяснение:

- за това дали мярката отговаря на предизвикателствата, установени в оценката на Комисията на нуждите в плана REPowerEU от 18 май 2022 г.
- за приноса към намаляването на зависимостта от изкопаеми горива и търсенето на енергия и очакваното въздействие върху трансграничните енергийни потоци ИЛИ
- за приноса към сигурността на енергийните доставки на Съюза.

Когато държава членка посочи, че мерките в главата за REPowerEU не отговарят на горепосочената цел от 30 %, в този раздел следва да се включи обяснение на причините за това.

д) Консултация с местните и регионалните органи и други заинтересовани страни

В този раздел държавите членки следва да допълнят резюмето на процеса на консултации с местните и регионалните органи и други заинтересовани страни във връзка с включването на глава за REPowerEU. В тези резюмета следва да се посочат запитаните заинтересовани страни, да се включат резултатите от консултациите и да се очертае как получените мнения са отразени в главите за REPowerEU.

е) Цифрово измерение

Държавите членки следва да маркират реформите и инвестициите, включени в главите за REPowerEU, които ще бъдат финансирани по МВУ, като използват методиката за цифрово маркиране, посочена в член 19, параграф 3, буква е) и приложение VII към Регламента за МВУ.

ж) Маркиране в областта на климата и околната среда

Държавите членки следва да следват указанията в образеца от януари 2021 г., предвиден за първоначалния ПВУ⁽⁷⁾. Следва да се отбележи, че в допълнение към общата цел в областта на климата от 37 % за ПВУ като цяло, мерките, допринасящи за екологичния преход, включително биологичното разнообразие, или допринасящи за преодоляване на предизвикателствата, произтичащи от него, в салата глава за REPowerEU трябва да се постигне цел в областта на климата от най-малко 37 % въз основа на общите прогнозни разходи за мерките, включени в главата за REPowerEU.

з) Ненанасяне на значителни вреди

Държавите членки следва да предоставят самооценка съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди, като използват образеца, посочен в приложение I към Техническите насоки съгласно принципа за ненанасяне на значителни вреди (2021/C58/01), за всяка мярка, включена в главата за REPowerEU, която не подлежи на дерогация от принципа за ненанасяне на значителни вреди, като подробно описват как ще се гарантира спазването на принципа за ненанасяне на значителни вреди. Когато е възможно и улестно, държавите членки се приканват да предоставят като част от самооценката и количествена оценка на въздействието на мерките върху околната среда.

По отношение на мерките, които държавите членки биха искали да предложат съгласно дерогацията от принципа за ненанасяне на значителни вреди, Комисията може да направи забележки или да поиска допълнителна информация, която съответната държава членка следва да предостави, относно това дали са изпълнени условията за използване на дерогацията, определени в Регламента за Механизма за възстановяване и устойчивост.

и) Финансиране и разходи

Държавите членки следва да предоставят информация за прогнозните общи разходи за мерките в главата за REPowerEU, подкрепена с подходяща обосновка. За всяка нова реформа и инвестиция това следва да включва всички елементи, посочени в раздел 10 от образеца от 2021 г.⁽⁸⁾ За увеличени мерки, когато промяната се отнася само до мащаба на мярката, държавите членки следва да предоставят информация за променените прогнозни общи разходи; когато няма промени в обосновката на разходите в сравнение с първоначалния план, държавите членки могат просто да посочат, че предишните данни остават непроменени.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/info/files/commission-staff-working-document-draft-template-recovery-and-resilience-plans_en

⁽⁸⁾ Насоки за държавите членки относно плановете за възстановяване и устойчивост, част 1/2, SWD (2021) 12 final, Брюксел, 22.1.2021 г.